БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

175 (6610) | 1953 оной сентябриин 2, среда | Сэн 20 мүнгэн

АЖАЛШАДТА МЕДИЦИНСКЭ ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭ ХЭРЭГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛАЯ

Һаяхан боложо дүүрэһэн СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые, ССР Союзай правительствые толгойлогшо нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые бүхы советскэ арад, тэрэ тоодо манай бурят-монгол арад айхабтар ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтан абаба.

Манай түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствын сэсэн мэргэн, холо харадаг политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй ашаар манай оронойи арадай ажахы жэлһээ жэлдэ улам хүгжэжэ байна. Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан Хуулинууд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ, ойрын хоёр—гурбан жэлнүүдтэ элдэб хэрэглэлэй эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүд хаа хаанагүй элбэг дэлбэг болгогдохо, хүн зоной ажабайдалай условинууд улам һайжаруулагдаха байһаниинь лабтай.

Парти, правительствын эсэгэ ёһоной анхарал оролдолгодо харюу болгон, манай республикын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй үедэ өөһэдынгөө хүдэлмэрие нилээд һайжаруулжа, ажалшадай бэеын элүүрые сахиха, тэдэнэй дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө харюусалгые улам дээшэлүүлжэ, хүдөө нютагуудай ажалшадые медицинскэ талаар муу бэшээр хангадаг боложо байна. Тэдэнэр диспансеризациин методые хэрэглэжэ, хүн бүхэнэй элүүр энхые шалгана, элдэб үбшэнүүдээр үбдэхэ ябадалые үгы болгохын тула һэргылэлгын хүдэлмэри хэнэ. Тэрээнһээ гадна, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй тусхай бригада эмхидхэгдэжэ, колхозуудай полинуудаар гараха зуураа, медицинскэ темэнүүдээр элдэб лекци болон элидхэлнүүдые үнгэргэнэ, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые табина.

Гэбэшье, республика доторнай бүхы дээрээ арадай элүүрые хамгаалгын хэрэгые эмхидхэлгэдэ үшөөл олон дутуу дунданууд бии байһаар. Элүүрые хамгаалгын органууд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд арад зоной эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангажа шаданагүй, элдэб үбшэнүүдһээ һэргылхэ талаар санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана, баталагдаһан түсэбэй ёһоор больницануудай барилганууд бүтээгдэнэгүй.

Эдээнэй гол шалтагаанинь юуб гэхэдэ, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство аймагуудтахи ба районуудтахи элүүрые хамгаалха таһагуудһаа шанга эрилтэ хэнэгүй, эмнэлгын эмхи зургаануудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ, тэдэнэй хүдэлмэриень хододоо хинан шалганагүй. Министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар үсөөн ябадаг, тиимэһээ тэндэхи байдалые хүсэд һайнаар мэдэдэггүй байха юм. Эгээл тиимэһээ Элүүрые хамгаалгын министерство тон түрүүн өөрынгөө аппарадай ба аймагуудтахи таһагуудайнгаа хүдэлмэрие эрид шууд һайжаруулха уялгатай.

Зарим аймагуудай, жэшээлхэдэ, Бичурын, Иволгын аймагуудай хүдөө нютагуудай хүн зондо, илангаяа малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ мэргэжэлтэй һайн медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар ехэ дутагдалнууд бии. Аймагай ба участково больницануудта ажалшадые эмнэлгын хүдэлмэриин шанар үшөөл хангалтагүй байһаар. Аймагуудай центрнүүдтэ ажалладаг врачууд участогуудаар, илангаяа малай холын фермэнүүд ба гүүртэнүүдээр тон үсөөн ябадаг, тэндэхи санитарна байдалые шалгадаггүй шахуу.

Эмнэлгын бүхы эмхи зургаануудай, бүхы врачуудай ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго хадаа ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ улам һайжаруулха хэрэг болоно.

Элүүрые хамгаалгын министерство, тэрэнэй нютагуудтахи органууд, мүн аймагуудай ба районуудай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ажаһуудалай зохид һайн условинуудые байгуулхын, тэдэнэй салин хүлһые саг соонь түлэдэг байхын тула хододоо анхарал табиха уялгатай. Гэбэшье, Бичурын аймагай Окино-Ключевскойн, Хориин аймагай Хасууртайн сомоной Соведүүд медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһые түлэхэ ябадал удаарууладаг байха юм.

Советскэ правительство хадаа элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые олошоруулхын тула ехэ мүнгэ зөөри табина. Энээниие гүйсэдөөр хэрэглэн, түсэбөөр харааалагдаһан бүхы барилгануудые баринжа, саг болзортонь ашаглалгада оруулха тон шухала. Зүгөөр Улан-Удэ городто баригдажа байгаа республиканска больницын барилга хойшо татагданхай. Энэ жэлдэ тус барилгада һомологдоһон 2 миллион түхэригһөө оройдоол табанайнь нэгэ хуби гаргашалагдаад байна. «Бурмонголстрой» трест энэ мүнгэ зөөриие һайнаар ашаглажа, барилгын хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр ябуулхын тула хэмжээнүүдые абаагүй. Энээнһээ гадна, Турунтаево, Хэжэнгэ ба Бичурада баригдажа байгаа больницын барилганууд удаарууладана. Тэдэ больницануудай барилганууд 5—6 жэл соо унжагайржа, гүрэнэй үгэһэн мүнгэ зөөри хэмһээ үлүүгээр гаргашалагдаһан байха юм. Республикын Элүүрые хамгаалгын министерство тус барилгануудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхын орондо аймагуудтахи таһагуудтаа сүм найдажархёо. Тэрэнэй эсэстэ финансова журам эбдэхэ ябадал, гүрэнэй мүнгэ зөөри үрилтэ хэһэн ушарнууд үзэгдэнэ.

Аймагуудтахи партийна ба советскэ органууд манай интеллигенциин ехэ отряд болохо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые политическээр хүмүүжүүлхэ талаар тусхай анхарал хандуулха ёһотой. Мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, медицинскэ наукын шэнэ туйлалтануудые практическа хүдэлмэридөө хэрэглэхэ хэрэгтэнь медицинскэ хүдэлмэришэдтэ бүхы партийна болон советскэ органууд туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Манай республикын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые, Советскэ правительствые толгойлогшо нүхэр Г. М. Маленковой сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соо табигдаһан асари ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулха байһаниинь найдамтай.

Уһанзамшадай амжалта

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр, сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгөөр зоригжоһон Улан-Удын пристаниин коллектив арадай ажахын ашаае хүрэхэ газартань түргэн, саг соонь хүргэхэ, ашаа шэрэлгын үнэ сэнгые саг үргэлжэ химдаруулха ба ашаа шэрэлгын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, ажалайнгаа эршые шангадхаһан байна.

Тус коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, августын 24-нэй байдалаар һарынгаа түсэбые 100,1 процент дүүргээд, мүнөө эршээ һуладхангүй, августын 25-һаа хойшо сентябрь һарын түсэбөөр ажаллажа байна.

Пристаниин коллектив соо «Улан-Батор» гэжэ буксирна пароходой экипаж жэшээтэ ажалаараа суурхана. Энэ пароходой капитан нүхэр Т. Дорофеев экипаж соогоо ажалай эмхидхэлые һайнаар табижа шадаһан байна. Тус экипаж эбтэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, август һарын түсэбые болзорһоонь 10 үдэр урид дүүргэээ.

Тиихэдэ «Леваневский», «Сивков» гэжэ пароходуудай коллективүүд түсэбөө баһал болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Август һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ пристаниин ашаа ашагшад ба механизаторнууд угаа ехэ үүргэ дүүргээ. Нүхэр Синицынэй хүтэлбэрилдэг ашаа ашагшадай бригада халаан бүхэндэ даалгабаряа 135—150 процент дүүргэжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Л. Бондаренко.

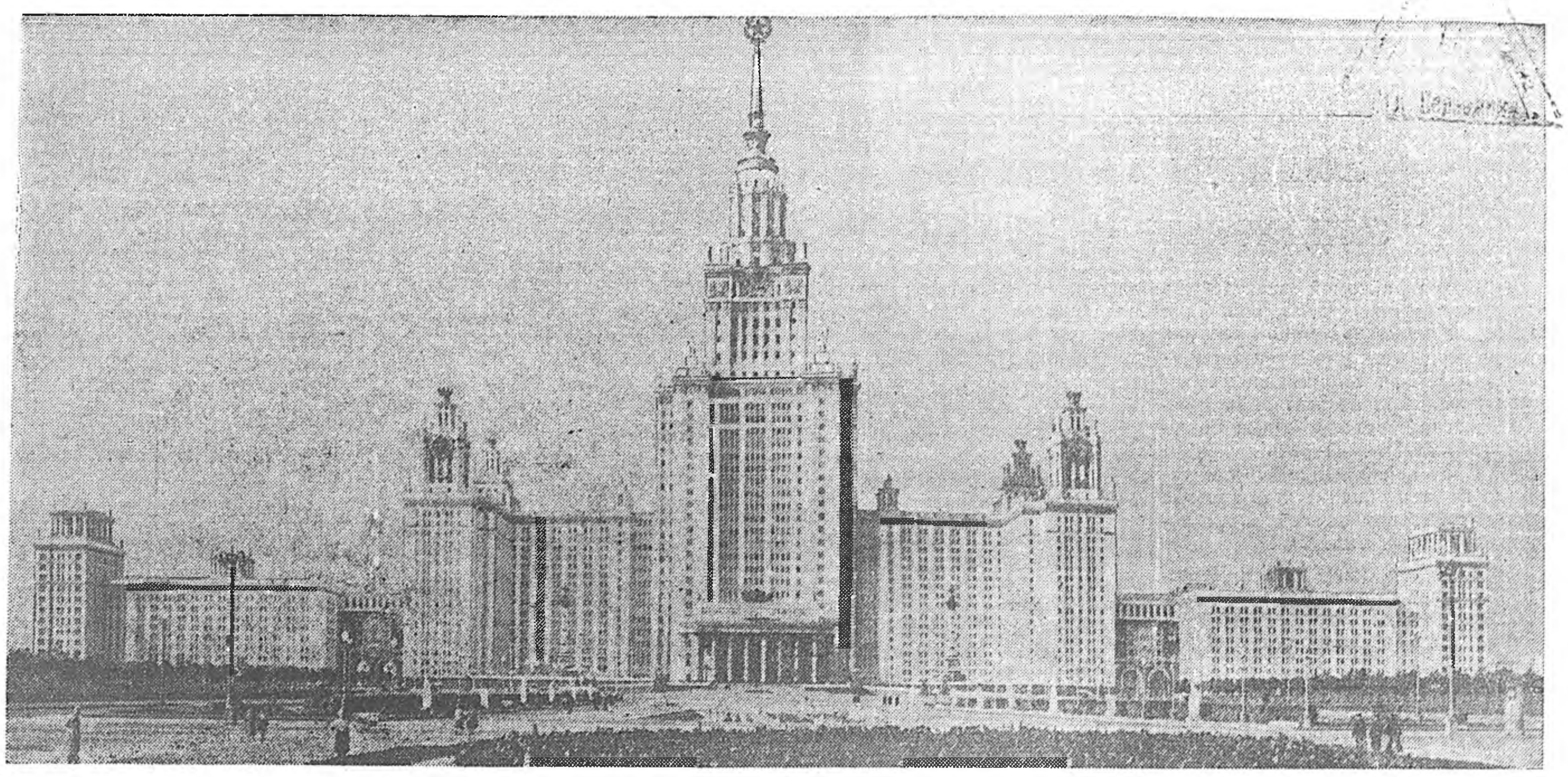

Ленинскэ хада дээрэ баригдаһан гүрэнэй Московско университет.

ТАСС-эй фотохронико.

Москвагай университедтэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ

МГУ-гэй ректор академик И. Г. Петровскитой хэһэн хөөрэлдөөн

Сентябриин 1-дэ Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университет һуралсалайнгаа 199-дэхи жэл эхилһэн байна. Университедэй олон мянган тоото коллектив энэ үдэрые тон ехэ пайндэрлэлгэ гэжэ угтаһан байха юм. Советскэ Правительствын шиидхэбэреэр Ленинскэ хада дээрэ баригдаһан асари томо байшан нээгдэбэ.

Москвагай университет болбол манай ороной эгээн урданай ВУЗ юм. Тэрээниие 1755 ондо ородой түрүүшын эрдэмтэн Н. В. Ломоносов нээһэн байгаа. Наука ба гэгээрэлэй центр болоһон тус университет алдарта олон эрдэмтэд, уран зохёолшод, олониитын ажал-ябуулгашадые хүмүүжүүлһэн байна. Тэдэнэй тоодо—И. А. Гончаров, М. Ю. Лермонтов, И. С. Тургенев, А. П. Чехов, А. И. Герцен, П. Я. Чаадаев, М. П. Огарев, В. Г. Белинский, К. Д. Ушинский гэгшэд тоологдоно.

Энэ университедтэ «Ородой авиациин эсэгэ», Россида эгээн түрүүшын аэродинамическа труба хэһэн, Н. Е. Жуковский, экспериментальна физикын үндэһэ һуури табигшад А. Г. Столетов, В. Н. Лебедев ба Н. А. Умов гэгшэд тон шухала удхашанартай шэнжэлэлгэнүүд болон уралан зохёолгонуудаар наукые баяжуулһан байгаа. И. М. Сеченов условно рефлекснүүд тухай һургаалай үндэһэ һуури табиһан, В. И. Вернадский наукын шэнэ һалбари—биогеохими байгуулһан юм.

Советскэ засагай үедэ тус университет юрэ бусаар хүгжэһэн байна. МГУ-гэй һургагшад болон научна хүдэлмэрилэгшэдэй 2 мянга шахуу коллектив соо—25 академигүүд, СССР-эй Наукануудай академиин 37 гэшүүд-корреспондентнүүд, 370 профессорнүүд тоологдоно. Энэ университет жэлһээ жэлдэ хэдэн мянган залуу мэргэжэлтэдые—математигуудые, биологуудые, химигүүдые, геологуудые, географуудые, түүхэшэдые бэлэдхэн гаргадаг байха юм. Тэдэнэр дээдэ һургуулинуудай кафедрануудта, институдуудта, лабораторинуудта багшалалгын болон научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Мүнөө жэлдэ 3000 шахуу хүнүүд тус дээдэ һургуулиин богоһо алхажа орохо байна

Шэнэ байшангай хэмжүүрынь үнэхөөрөө асари ехэ юм. Наукын ордоной бүхы ниитэ хэмжээнь 2600 мянган кубическа метр болодог.

Тус университет мүнөө үеын научна зэбсэг түхеэрэлгэнүүдээр элбэг дэлбэгээр хангагдаһан байна. Тэрээниие 500 гаран предприятинууд бүтээжэ гаргаа. Олонхи приборнуудынь манай промышленностяар анха түрүүнээ бүтээн гаргаһан шухаг зүйлнүүд мүн байха юм. Физическэ факультет тон шэнэ электронно зэбсэг түхеэрэлгэнүүдые абанхай. Эдэ приборнууд секундын миллион хуби соо агшан зуура болодог процессүүдые шэнжэлхэ арга олгоно. Айхабтар ехэ хүсэтэй тусхай оптическа приборнууд молекулэнүүдэй бүридэлгые шэнжэлхэ арга олгоно. Химическэ факультет химическэ процессүүдэй үедэ гарадаг дулаанай элшын эффектнүүдые хэмжэлгын талаар наукада мүнөө хүрэтэр байгаагүй үлэмжэ нарин, тон болбосон түхэлэй калометрнүүдтэй болоһон байха юм. Энэ зэбсэг, түхеэрэлгэнүүдэй ашаар углеродно түүхэй эдые пластическа масса. хэмэл торгон болгон хубилгаха арганууд тон гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэхэ байна.

Биолого-хүрьһэнэй факультедэй зэбсэг түхеэрэлгэнүүд баһал тон ехэ һонирхолтой. Эдэ түхеэрэлгэнүүд И. П. Павловай, И. В. Мичуринай, В. В. Докучаевай, В. Р. Вильямсын хэһэн шэнжэлэлгэнүүдынь саашадань хүгжөөхэ арга боломжо олгохо байна. Тусхайлан хэлэбэл, условно рефлекснүүд болон эдеэ хоол болбосоруулгын процессүүдые шэнжэлхэ камеранууд, термокамеранууд, физиологиин элдэб проблемэнүүдые бүхы талаһаань шэнжэлхэ арга олгоно.

Мүн географическа, геологическа ба бусад факультедүүд тон шэнэ приборнуудые, аппарадуудые абахаһаа гадна, тусхай агрономическа обсерваторитой болонхой. Геологическа факультедтэ кристаллическа решётконуудай хэдэн мянган шэнэ модель, горно породын минералнуудай, шулуужаһан ургамалнууд болон амитадай, ашагта малтамалнуудай коллекци суглуулагданхай. Имагтал университедэй кафедранууд 350 мянга гаран харуулан ойлгуулха пособинуудые—таблицанууд, диапозитивууд, препарадуудые бэлэдхэһэн байха юм.

Энэ университедтэ хэдэн шэнэ научно-һуралсалай эмхи зургаанууд байгуулагданхай. Һаяхан байгуулагдаһан газартаряалангай музей соо манай ороной байгаалиин баялигууд демонстрацилагдана. Ленинскэ хада дээрэхи 42 гектар талмай университедэй шэнэ ботаническа садаар эзэлэгдэхэ юм. Тэрээн соо—дендрари, мичуринска селекционно-генетическэ сад, альпинари, ашагта ба шэмэглэлэй ургамалнуудай участогууд, розари бии байха юм. Университедэй паркын зоно соо шэнэ обсерватори байгуулагданхай. Обсерваториин подвальна таһалга соо нарые шэнжэлхэ тусхай наранай телескоп табигданхай.

Шэнэ байшан бодхоохо үедэө студентнэр болон профессорнүүдэй гэр байрын услови һайжаруулха тухай онсо анхарал хандуулагдаха байна. Аятай зохидоор түхеэрэгдэһэн 5754 комнатонууд студентнүүд болон аспирантнуудта үгтэһэн, мүн багшанарай составта баһал хамаг бүхы хангалтатай байранууд баригдаһан байна.

Москвагай университедэй профессорнүүд болон һургагшадай коллектив өөрынгөө Эхэ орониие халуунаар инагладаг, манай орон дотор коммунизм байгуулгын хэрэгтэ захагүй үнэн хүнүүдые, эрдэм ехэтэ мэргэжэлтэниие үлэмжэ һайнаар бэлэдхэн гаргахын түлөө хамаг бүхы оролдолго хүсэеэ, эрдэм мэргэжэлээ гаргаха байна.

Түрэл орон доторнай

Шахтёрнуудай гэр байрын условинууд һайжарна

Табанжэлэй эхинһээ хойшо областиин горнягууд 600 мянган квадратна метр байрын талмайтай шэнэ гэрнүүдые абаба. «Сталинуголь» комбинадай шахтёрнуудай үшөө 2000 бүлэнэр аятайгаар бүтээгдэһэн шэнэ байрануудта һайндэрые угтаба.

Урданайнгаа заншалаар, ороной томо городууд өөһэдынгөө уранһайханай коллективүүдые Донбасста эльгээбэ. Тэдэнэр горнягуудта концертнүүдые харуулна. Оперетын театрын артистнууд Москваһаа шахтёрнуудта айлшалан ерэбэ. Тэдэнэр Макеевкэ ба областиин бусад городуудаар ябаба. Минскһээ Белорусска арадай хоор, мүн Московско гүрэнэй филармониин концертнэ хэдэн бригада Донбасс ерэнхэй.

Сталино. (ТАСС).

Чебоксарска хлопчатобумажна комбинадай түрүүшын бүд

ЧЕБОКСАРЫ. (ТАСС). Чебоксарска хлопчатобумажна комбинадай коллектив түрүүшын бүд үйлэдбэрилэн гаргаба.

Чебоксарска хлопчатобумажна комбинат бүд нэхэлгын томохон предприяти мүн. Тэрэнэй барилгань 1948 ондо эхилһэн юм. Томо дүрбэн дабхар корпус соо илган һэжэрдэг, һамнадаг, нооһо томодог ба бусад цехүүдтэй комбинадай ээрэлгын фабрика 1951 ондо ажаллажа эхилбэ. Бүд нэхэдэг фабриканъ мүнөөдэр түрүүшынгээ бүд гаргаба. Мүнөө дээрээ гансал сатин гаргагдана, саашадаа барилгын дүүрэхэдэ олон янзын бүд гаргагдаха юм. Энэ комбинат жэл бүри олон миллион метр хлопчатобумажна ба штапельна бүд нэхэхэ байна.

Бага театрЫн шэнэ сезон

Гүрэнэй Академическэ Бага театр «Ухаанһаа болоһон гашуудал» гэжэ спектакляар өөрынгөө 130-дахи театральна сезон эхилээ. А. С. Грибоедовэй мүнхэ комеди тэрэнэй сценэ дээрэ зуун жэлһээ үлүүтэй табигдажа байна. СССР-эй арадай артистнууд А. А. Яблочкина, Е. Д. Турчаникова, К. А. Зубов, В. Н. Рыжова, И. В. Ильинский,15-аад жэл соо Чацкиин ролиие гансаараа наадаһан М. И. Царев гэгшэд үсэгэлдэрэй спектакльда наадаба.

ТАСС-эй корреспондентдэ театрын директор М. И. Царевой мэдээсэһэнэй ёһоор, театрын коллектив шэнэ сезондо мүнөө үеын темэнүүдээр пьесэ табилгада онсо анхаралаа хандуулна. Советскэ хүнүүдэй һэрэмжэтэй байлга тухай—«Аюулта аянша» гэжэ А. Сланскиин спектаклиие театр бэлэдхэнэ. Наһа барахынгаа урдахана В. Гусевай залуушуулда зорюулан бэшэһэн «Рыбаковой хүбүүн» гэжэ пьесэ (поэт Н. Винников эсэслэн найруулба) залуу режиссер Н. Залкын хүтэлбэри доро табигдахаар бэлэдхэгдэжэ байна. Спектаклиин режиссернүүд — СССР-эй арадай артист К. А. Зубов ба искусствын габьяата ажал-ябуулагша П. Марков, уранзураашань — искусствын габьяата ажал-ябуулагша Б. Волков болоно. Немецкэ драматург Г. Лессингын «Эмилия Галотти» гэжэ пьесые бэлэдхэжэ дүүргэхээ байна. 1870 ондо ородой агууехэ актриса М. Н. Ермолова Бага театрын сценэ дээрэ түрүүшынхеэ энэ спектакльда наадалсаһан юм. Тэрэнэй түрэһөөр зуун жэлэй ой энэ жэлдэ тэмдэглэгдэхэ байна. Түрүү рольнуудые актрисанууд Т. Еремеева, К. Роек, Е. Еланская наадаха юм. Классическа репертуарһаа А. Чеховэй «Чайка», А. Островскиин «Невольница», В. Шекспирэй «Макбет» гэжэ пьесэнүүдые табихаар хараалагдаа.

Советскэ үнэн бодото байдалда зорюулагдаһан шэнэ пьесэнүүдые бэшэжэ байгаа драматургнууд А. Корнейчук, Н. Погодин, Б. Ромашов, А. Софронов гэгшэдтэй творческо коллектив холбоотой байна.

Азербайджанска ССР-эй арадай артист В. П. Шарлахов, РСФСР-эй габьяата артист В. И. Хохряков М. С. Щепкинэй нэрэмжэтэ театральна училищиие дүүргэгшэд Бага театрын коллективтэ энэ жэлдэ нэмэжэ оробо.

(ТАСС).

Түрүүшын хлопок—гүрэндөө

КЫЗЫЛ-АСКЕР. **(Фрунзенска область).** (ТАСС). Чуйска талада плантацинууд дээрэ хлопчатнигуудай монсогууд зэргэ задарна. Хойто Киргизидэ түрүүшынхеэ таригдаһан «611—Б» гэжэ сорт хамагһаа түрүүн эдеэшэнхэй.

Эндэхи хлопководууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ эртэ ургаса хуряажа эхилбэ. Кызыл-Аскерскэ районой «Красная Заря» ба «Восток» гэжэ хүдөө ажахын артельнүүд олон арбаад центнер эрхим сортын сырец бэлэдхэлэй пунктнуудта асарба.

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Чуйска талада сахарна свёкло хуряажа эхилбэ. Плантацинуудые Киргизскэ свекловодуудай анхаралтайгаар харууһалһанай ашаар, энэ культура эртэ эдеэшэбэ. Кагановичско районой Молотовой ба Панфиловай нэрэмжэтэ, Ворошиловска районой Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүд тус бүри 400 центнер свёкло түрүүшын гектарнуудһаа суглуулба.

Коми-Пермяцка поэдүүдэй шэнэ зохёолнууд

КУДЫМКАР. **(Коми-Пермяцка национальна округ).** Коми-Пермяцка округой издательство «Ой модон тухай дуун» гэжэ шүлэгүүдэй сборник түрэлхи хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба. Залуу поэт М. Вавилин сборнигой авторынь юм. Нүхэр Вавилин модо бэлэдхэгшэ түрүүшүүл тухайда өөрынгөө шүлэгүүд соо найруулан бэшэһэн байгаа. Хэблэлээр бэлэдхэгдэһэн «Тайгадахи галнууд» гэжэ Н. Поповой шүлэгүүдэй сборник коми-пермяцка деревнинүүдые ба хадын поселогуудые электричествотэй болголгодо зорюулагдана. Колхознигуудай ажал, тэдэнэй баян хүхюун байдалые И. Мининэй шүлэгүүд магтан алдаршуулна.

(ТАСС).

Спортын шэнэ мастернууд

Бухарестдэ болоһон залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестиваль дээрэ советскэ спортсменүүд бүхы 14 янзын спортнуудаар командна түрүү һууринуудые эзэлжэ, ехэхэн амжалта туйлаба. Тэдэнэр 333 медальнуудые, тэрэ тоодо 202 алтан, 72 мүнгэн ба 59 бронзово медальнуудые абаа.

СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын приказаар, Бухарестдэ болоһон IV Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаһан делегациин бүхы составта баясхалан хүргэгдөө.

Спортын мастернууд А. Игнатьев, В. Кузнецов, Л. Жигалова, Н. Максимельянова, А. Жигалов, Шелешнев гэгшэдтэ спортын габьяата мастерай, мүн 19 спортсменүүдтэ спортын мастерай нэрэзэргэ олгогдобо.

245 спортсменүүд СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын грамотаар шагнагдаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Элидхэл хэдэггүй элидхэлшэд тухай

—20 хүн айкомой штатнабэшэ элидхэлшэд гэжэ тоологдоно. Теэд эдэнэрэй олонхинь миил саарһан дээрэ элидхэлшэд гэһэн нэрэтэй,—гэжэ КПСС-эй Курумканай айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо Нима Сажинов сэхэ хэлэнэ. Тэрэнь үнэндөө зүб. Арад зоной дунда лекци уншаха гү, али элидхэл хэхэ хэрэгые тоодоггүй зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд эндэ бии.

Жэшээлхэдэ, мэнэ һаяхан Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо лекци уншаха гэһэн партийна даалгабарие аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шаманов дүүргэнгүй хүрэжэ ерэһэн байна. Энэ нүхэр хадаа гансашье энэ колхоздо лекци уншаагүй бэшэ, харин бэшэшье колхозуудаар ябахадаа колхознигуудай дунда элидхэл хэхэ хүдэлмэрие хэрэгсээдэггүй юм.

—Битнай үбһэ хуряалгын асуудалаар һонирхоод, лекци болон элидхэл хэхэ сүлөөтэй саг бури олодоггүйб,—гэжэ нүхэр Шаманов хөөрэдэг.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин начальник нүхэр Сосновский һүүлэй гурбан һарын турша соо нэгэшье элидхэл, лекци уншаагүй. Хэтэрхэдээ энэ нүхэр колхознигуудтай зохид һайнаар хөөрэлдэнгүйгөөр, хооһоор ноёрхоод, «энэтнай муу, тэрэтнай муу» гээд ябашадаг заншалтай. Мэнэ һаяхан энэ нүхэр Калининай нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалгын бригадануудаар гурбан үдэрэй турша соо ябаха зуураа, нэгэшье элидхэл гү, али лекци хээгүй, миил үдэртөө сомоһон үбһэнэй тоо блокнодтоо бэшэжэ абаад лэ, командировкоёо үнгэргөө.

Уласхоорондын байдал тухай лекци МТС-эйнгээ механизаторнуудта уншаха гэһэн партийна даалгабари Баргажанай МТС-эй директор нүхэр Казанцевта айкомой пропаганда ба агитациин таһаг үгэһэн байна.

—Битнай мүнөө оройдоо сүлөөгүйб, МТС-эймни хүдэлмэри задагайсар байна. Энээн тушаа ехэ һанаагаа зобоноб, зэмэлзэшье намайе болохо. Харин лекци уншаагүй гэжэ намда хэншье зэмэ тохохоёо байнагүй, —гэжэ нүхэр Казанцев хөөрэдэг. Энэ нүхэр өөрөөшье лекци уншадаггүй, республикаһаа гү, али аймагай центрһээ ерэһэн лекторнуудэй хэһэн лекци шагнахаяашье ерэдэггүй, станциингаа хүдэлмэрилэгшэдыешье суглуулдаггүй байба.

Айкомой штатнабэшэ элидхэлшэ болоһоор нүхэр Казанцев нэгэшье элидхэл гү, али лекци бэлэдхээгүй байна. Арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха нангин хэрэгтэ нүхэр Казанцевай партийна бэшээр хандадагые эдэ баримтанууд гэршэлнэ.

Мүн тэрэшэлэн айкомой элидхэлшэ нүхэр Дмитров арад зоной дунда элидхэл хэхэ гэһэн даалгабариһаа хододоо арсадаг байна. Һүүлшын үедэ энэ нүхэр нэгэшье элидхэл, нэгэшье лекци уншаагүй.

КПСС-эй айкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Молчанов, Манзырев ба бусад командировкодо ябадагаа урдаа баряад, ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ албан хойрогоор хандана.

Аймагай колхозуудаар ябахада, айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Гомбоев лекци болон элидхэлнүүдые тон үсөөнөөр уншадаг гэжэ олохон хүнүүд хэлсэнэ. Тэрэншье зүб. Нүхэр Гомбоев ажалшадай дунда лекционно пропагандые эрид һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абаха, энэ талаар өөрөөшье жэшээ харуулха ёһотой байһаниинь мэдээжэ. Теэд энэ хүдэлмэридэ тэрэнэй халирхайгаар хандадагынь тон гайхалтай.

Штатнабэшэ элидхэлшэдэй иимэ муугаар хүдэлмэрилжэ байхадань, КПСС-эй айком ямаршье хэмжээ абанагүй.

—Военком нүхэр Димов, аймагай газетын редактор нүхэр Тараскин, айкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Сажинов гэгшэд лекци уншахал байха. Бусад лекторнууд, элидхэлшэдтэ хэлэшье, болишье адли, хэзээшье уншахагүй гэхэ,—гэжэ айкомой пропаганда ба агитациин хүдэлмэрилэгшэд хэлсэдэг.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа үргэн арад ниитэтэй нигта холбоотой байһан дээрэһээ илагдашагүй ехэ хүсэтэй байна. Ажалшадай дунда парти, правительствын политикые гүнзэгыгөөр ойлгуулан тайлбарилхые, арад зонтой нигта холбоотой байжа хүдэлмэрилхыень коммунист бүхэнние КПСС-эй Устав уялгална.

Партиин Курумканай айкомой секретарьнууд нүхэд Раднаев ба Иванов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тенетов гэгшэд үргэн ниитын дунда политическэ элидхэлнүүдые өөһэдөөшье хэдэггүй, айкомойнгоо штатнабэшэ элидхэлшэдэй группын хүдэлмэрие һайжаруулха талаар ёһотой хэмжээ абадаггүй байна.

КПСС-эй айкомой бюро элидхэлшэдэй группын хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа асуудал оройдоо зүбшэн хэлсэдэггүй, элидхэлшэдэй зүблөө-семинар зарладаггүй байна.

Айкомой пропаганда ба агитациин таһаг штатнабэшэ лекторнууд—элидхэлшэдэй бэшэһэн лекцинүүдые уншагдахаһаань урда шалган үзэдэггүй, тэдээн тушаа рецензинүүдые хэдэггүй байна.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хэрэгые һайжаруулхын тулада лекционно пропагандые дээдэ хэмжээндэ ябуулха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Б. Ширеторов, манай тусхай корреспондент.

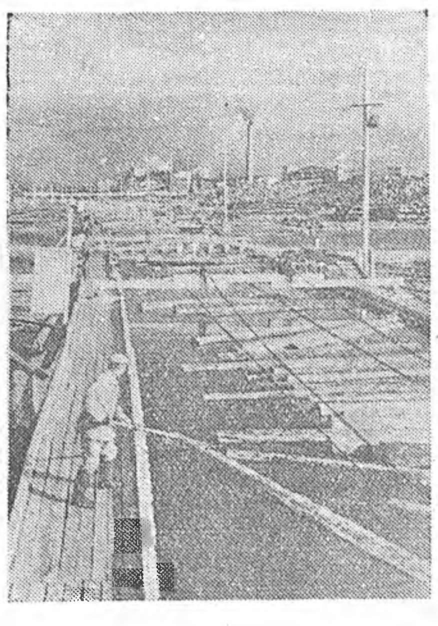

Свердловско область. Тавдинска модоной комбинатда модо аргамжаар шэрэгдэн урдажа, сортировкын сеткээр гарана. Энэ хадаа ондоо хүдэлмэри хэхын тулада 50 гаран хүнние сүлөөлхэ арга олгобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аргамжын туһаламжатайгаар модо урадхуулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Модо урадхуулга дээрэ

Графигһаа түрүүлжэ ябана

Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэреэр ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой тус сесси дээрэ хэлэһэн үгөөр зоригжоһон Үдын бассейнэй модо урадхуулагшадай дунда сезонно түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри үргэдэнэ. Үдэ, дунда Үдын ба Черемуховска модо урадхуулгын участогууд сезонно түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргээд, графигһаа 25 үдэрөөр түрүүлжэ ябана.

Эрхим бригада

Комсомолец Николай Житихинэй хүтэлбэрилдэг № 9 бригада илангаяа һайн амжалтануудые туйлана. Мүнөө тус бригада сезонно түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, үдэр бүри 3 нормо дүүргэнэ. Стахановецуудай энэ бригада хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй.

Комсомолецууд—түрүү зэргэдэ

Стахановска ажалаараа шалгарһан комсомолецууд Л. Яньков, Н. Кондрашев гэгшэд модо урадхуулха даалгабаряа үдэр бүри 210—220 процент дүүргэжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Эдээнэй жэшээгээр ажалладаг залуушуул С. Ткачёв, Л. Баков, В. Снигерев ба бусад үдэрэй даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Оролдосотой хүдэлмэришэн

Модо урадхуулга дээрэ 18 жэл ажаллажа байгаа үнинэй стахановка Ц. Доржеева мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Олон жэл соо оролдосотойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Доржеева хэдэ дахин магтаалай грамотаар, мүнгөөр шагнагдаһан байна. Мүнөө тэрээнэй нэрэ хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй.

М. Болонев.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

Советскэ Хэблэлдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 30-да Советскэ Правительство Америкын Холбоото Штадуудай Правительстводо ното эльгээһэн байгаа. Владивосток городһоо холо бэшэ газарта СССР-эй гүрэнэй хилые июлиин 29-дэ американска сэрэгэй самолёдой һэшхэлгүйгөөр дабаһан ябадалда эсэргүү протест США-гэй Правительстводо тус ното соо мэдүүлэгдэһэн байна.

США-һаа Москвада байгаа посол г-н Ч. Болин Холбоото Штадуудай Правительствын даалгабаряар июлиин 31-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ һануулгын записка дамжуулан үгөө, тэрээн соонь СССР-эй гүрэнэй хилые американска сэрэгэй самолёдой дабаһан баримта арсагдана, японско далай дээгүүр юрын ниидэлгэ хэхэ зуураа американска самолёт советскэ истребительнүүдээр добтологдоһон хэбэртэйгээр мэдүүлэгдэнэ гэжэ советскэ хэблэлдэ тэрэшэлэн мэдээсэгдэһэн юм. Тус һануулгын запискатай дашарамдуулан, августын 3-да СССР-эй МИД США-һаа Москвада байгаа Посольстводо ното эльгээбэ. Тэрээн сообоо Советскэ Правительство хадаа һануулгын записка соо хэлэгдэһэн протестые ямаршье үндэһэгүй байһан туладань буруушааһан ба өөрынгөө июлиин 30-най нотые гэршэлэн баталһан байна.

США-һаа Москвада байгаа Посольство США-гэй Правительствын даалгабаряар энэ асуудал тушаа шэнэ ното августын 5-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ эльгээбэ. Тус һануулгын записка соо хэлэгдэһэн мэдүүлгэ ното соонь дабтагдана.

Августын 26-да СССР-эй МИД США-һаа Москвада байгаа Посольстводо иимэ ното эльгээбэ:

«США-гэй Правительствын энэ оной августын 5-най нототой дашарамдуулан, Советскэ Правительство Америкын Холбоото Штадуудай Правительстводо нигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Советскэ Правительство Владивостогой райондо СССР-эй гүрэнэй хилые июлиин 29-дэ «Б—50» гэжэ американска сэрэгэй самолёдой дабаһан тушаа энэ оной июлиин 30-най ба августын 3-най нотонуудта США-гэй Правительствын үгэһэн харюуе ханалтатай гэжэ мэдэржэ шадахагүй байна.

Советскэ Правительствын дурсагдаһан нотонууд соо заагдаһанай ёһоор, хилэ дабаһан американска самолёдтой советскэ территори дээрэ уулзаһан советскэ самолёдуудай лётчигуудай хэлэһэн үгые оруулалсаһан мэдээнүүдэй үндэһөөр, мүн газар дээрэхи хиналтын пунктнуудһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, «Б—50» түхэлэй американска 4 моторто бомбардировщик нютагай сагаар июлиин 29-нэй үглөөнэй 6 час багта (Владивостокско декретнэ сагаар 7 час багта) анхандаа Гамов мысэй райондо СССР-эй гүрэнэй хилые дабажа, Владивостогһоо холо бэшэ байдаг Аскольд аралай дэргэдэ СССР-эй территори дээгүүр ниидэлгээ үргэлжэлөө. СССР-эй хилын дотор талада байна гэжэ американска самолёдто зааха ба Советскэ Союзай агаарые орхижо ябахые тэрээндэ дурадхаха зорилгоор советскэ хоёр истребителиин дүтэлжэ ерэхэдэнь, американска бомбардировщик нютагай сагаар үглөөнэй 6 час 12 минутада тэдэниие буудаба. Буудаха үедэнь советскэ самолёдуудай нэгэниинь ехээр гэмтээгдээ—фюзеляж ба зүүн далинь сүмэ буудагдаа, мүн лётчигой кабинын герметичнэ байлгань эбдэгдээ. Хилэ дабаһан американска самолёдой иимэ ябуулгануудые хэһэн ушарһаа, советскэ самолёдууд харюуdань буудаха баатай болоо, тэрэнэй һүүлээр американска самолёт далайн зүг руу холодон ошобо. Хилэ дабаһан американска самолёдой саашанхи байдал тухай советскэ засагаархид мэдээнүүдые абаагүй.

США-гэй Правительствын августын 5-най нотоһоо харахада, тэрэ хадаа нютагай сагаар июлиин 29-нэй үглөөнэй 6 час 15 минутада «Б—50» гэжэ американска 4 моторто самолёт советскэ истребителиие буудаа, буудаһан сагынь советскэ нотонууд соо заагдаһан мэдээнүүдтэ гол түлэб таарана гэжэ мэдэрһэн байна.

Гэбэшье, американска бомбардировщик СССР-эй гүрэнэй хилые дабаагүй ба далай дээгүүр ниидэхэ үедөө советскэ истребительнүүдээр добтологдоһон хэбэртэйгээр США-гэй Правительство ното соогоо мэдүүлнэ. Гэхэ зуура, Советскэ Правительствын июлиин 30-най ба августын 3-най нотонууд соо дурсагдаһан, шалгалтаар гэршэлэгдэһэн мэдээнүүд «Б—50» гэжэ американска самолёт СССР-эй хилые дабаагүй, харин японско далай дээрэ советскэ истребительнүүдээр добтологдоһон хэбэртэй мэдүүлгые бүрин буруушаана.

Советскэ гүрэнэй хилые американска сэрэгэй самолёдой дабаһан баримта нарин зүбөөр тодорхойлогдоһон ушарһаа, Советскэ Правительство США-гэй Правительствын ното соо хэлэгдэһэн протестые, ямаршье үндэһэгүй байһан туладань буруушаана. Нютагай сагаар июлиин 29-нэй 17 час 50 минутада (үдэшын 5 час 50 минутада), тайлбарилан хэлэхэдэ, инцидентын һүүлээр 12 час шахуу болоод байхада, американска самолёдууд хойто широтагай 42° 14' ба зүүн долготагай 132° 59' координадуудтай пунктда дурсагдаһан «Б—50» бомбардировщигой экипажай гэшүүдэй дундаһаа 3—4 хүнтэй 2 бүлэгые харааһан, мүн ното соо заагдаһанай ёһоор, «самолёдой унаһанай һүүлээр амиды үлэһэн бусад хүнүүдые абажа байһан» «РТ» түхэлэй советскэ 12 суднанууд японско далайн энэ райондо байһан хэбэртэйгээр США-гэй Правительство нотоо соогоо мэдүүлнэ. Энэ мэдүүлгэ үнэн байдалда огто тааранагүй. Харин американска нотын текстһээ харахада, «Б—50» бомбардировщигой экипажай гэшүүдые бэдэрэлгэ манатай ба харанхы байхада, таарамжагүй условидо хэгдэһэнэй дүнд мүн бололтой байна. Тиимэ болохолоороо, США-гэй Правительство баримтануудта зүришэһэн информацине үндэһэ болгоно.

Советскэ эрхэ мэдэлтэ засагаархидай хэһэн нарин шанга шалгалта хадаа ното соо заагдаһан Японско далайн энэ райондо июлиин 29-дэ советскэ ямаршье суднанууд байгаагүй гэжэ харуулаа. Советскэ судна энэ райондо удаадахи удэрэтэнь, тайлбарилан хэлэхэдэ, нютагай сагаар июлиин 30-най үглөөнэй 3 час багта үзэгдэһэн байгаа. Энэ хадаа американска ното соо заагдаһан районоор ябажа гараһан ба загаһа барижа байһан загаһа барилгын № 423 траулер байгаа. Тэрэнэй капитанай мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ траулерта американска 2 миноносец дүтэлэн ерэбэ. Тиихэдээ миноносецуудай нэгэн дээрэһээнь буулгагдаһан катерта һууһан американска ба японско офицернүүд «Б—50» самолёдто ба тэрэнэй экипажда хамаатай мэдээнүүдые траулерай капитанһаа һураглаба. Самолёдой ямаршье үлэгдэлнүүдые ба тэрэнэй экипажай гэшүүдые далайда траулерай командын хараагүй ушарһаа, советскэ траулерай капитан һураглаһан мэдээнүүдые үгэжэ шадаагүй байһаниинь ойлгосотой.

«Б—50» гэжэ американска самолёдой экипажай гэшүүд тушаа мэдээнүүд советскэ засагаархидта байна гү гэжэ мэдээсэхые США-гэй Правительствын гуйһантай дашарамдуулан, Советскэ Правительство хадаа американска «Б—50» гэжэ бомбардировщигой экипаж тухай мэдээнүүд советскэ засагаархидта байхагүй гэжэ мүрдэлгэ хэхэдэ гэршэлэгдэбэ гэжэ мэдээсэхые шухалада тоолоно.

Өөрынгөө июлиин 30-най ба августын 3-най нотонуудые гэршэлэн, Советскэ Правительство хадаа советскэ хилые дабаһан гэмтэ нюурнуудые хатуу харюусалгада хабаадуулхые дахин дурадхана, СССР-эй гүрэнэй хилые американска самолёдуудай дабаха ябадал хойшодоо тохёолдуулхагүйн тула хэмжээнүүдые США-гэй Правительство абаха байха гэжэ хүлеэнэ.

Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа Союзай хүтэлбэрилхы бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Советскэ Союзда ерээд байна

Залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестивальһаа эхэ оронсо бусажа ябаһан залуушуулай шэнэ-демократическа Союзай ЦК-гэй секретарь нүхэр Ху Яо-Банаар толгойлогдоһон Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа Союзай хүтэлбэрилхы бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Киевһээ Москва ерэбэ.

Айлшад Украинада ерээд байхадаа, Киевэй гоё һайхан газарнуудтай танилсаһан, мүн Белоцерковско районой Чкаловай нэрэмжэтэ колхоздо ошоһон, театрта ороһон, Днепрээр прогулка хэһэн байна. Москвада тэдэнэр «Динамо» гэжэ стадион дээрэ болоһон футболой мүрысөө хараһан, циркдэ ороһон байна. Столицада ерээд байха үедөө, айлшад тэрэнэй гоё һайхан газарнуудтай танилсаха, промышленна предприятинуудаар ябаха юм.

(ТАСС).

Партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлэдхэхэ

Коммунистическэ парти өөрынгөө гэшүүдэй марксистско-ленинскэ һуралсалда тусгаар анхарал хандуулдаг байна.

Партиин гэшүүдэй ба гэшүүнэй кандидадуудай идейнэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гээшэ ажабайдалай бүхы һалбаринуудта тэдэнэй авангардна үүргые дээшэлүүлхэ, эдэбхиие хүгжөөхэ шухала услови мүн болоно.

Тиимэ дээрэһээ партийна организацинууд партийна гэгээрэлэй хүдэлмэрие үндэһөөрнь һайжаруулха ёһотой. Пропагандистнуудые шэлэн олохо, партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлхэ талаар үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, городой олонхи партийна организацинуудта пропагандистска кадрнуудые шэлэн олохо, кружогууд болон политһургуулинуудые һурагшадаар бүридүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон алдуу, дутуунууд гараһан юм. Энэ хадаа занятинуудай шанарые доошолуулдаг, начетничество болон догматизмда хүргэдэг байна.

Энээнэй эсэстэ үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ городой партийна организацида 13 кружогууд ба политһургуулинууд һуралсалай программые дүүргээгүй, 386 коммунистнууд үзэһэн материалаа дүүрэн шудалжа шадаагүй.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай жэлэй эхилтэр богонихон саг үлөө. КПСС-эй обкомой бюрогой абаһан тогтоолой ёһоор, городой партийна организацинууд сентябриин 15 болотор партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлжэ дүүргээд, октябриин 1-дэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр эхилхэ уялгатай.

Мүнөө городтохи партийна организацинууд партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлжэ, пропагандистнуудые шэлэн оложо, тэдэниие райкомой бюро дээрэ баталжа байна.

Пропагандистнуудые шэлэн олохо ба тэдэниие баталха хэрэгтэ нёдондо гараһан алдуунуудые дахин дабтажа болохогүй. Илангаяа, түмэр замай узелай, мяха-консервын комбинадай, судна заһабарилгын заводой ба бусад партийна организацинууд алдуу, дутуунуудые гаргаа һэн. Тэндэ теоретическэ талаар бэлэдхэлгүй коммунистнуудые пропагандистнуудаар томилһон байна. Түмэр замай узелай партийна организаци, тэрэнэй секретарь байһан нүхэр Новосёлов олохон пропагандистнуудые өөһэдтэйнь хэлсэнгүйгөөр шэлэн олоһон ба баталһан байгаа. Пропагандистаар баталагдаһан тухай коммунистда һуралсалай жэлэй эхилхээ байхада дуулгагдаһан юм.

Түмэр замай узел дээрэ пропагандистнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ иимэ ёһо тэдыгээр хандаһан ушарһаа тэндэ түрүүшын занятинууд таһалдаһан байна. Пропагандистын теоретическэ бэлэдхэлһээ тэрэнэй хүдэлмэриин шанар гол түлэб дулдыдадаг гээшэ. Энээниие партийна комитедүүдэй ба партийна организацинуудай секретарьнууд мартаха ёһогүй. Тиимэһээ теоретическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй, пропагандистска хүдэлмэридэ ябажа дүршэлтэй болоһон коммунистнуудые пропагандистаар дэбжүүлхэ шухала.

Пропагандистнуудые шэлэн олоходоо партийна эхин организацинуудай секретарьнууд тэдэнтэй нюураараа хөөрэлдэжэ, тэдэнэй политическэ эрдэмые ба ажал хэжэ шадаха шадабарие хаража үзэхэ, тиигээд һүүлээрнь пропагандистнуудые партийна бюро дээрэ өөһэдэйнь байхада баталха ёһотой.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ пропагандистска кадрнуудые бэлэдхэхэ зорилгоор энэ жэлэй июнь ба июль һарануудта партиин городской комитет пропагандистнуудай курса эмхидхээ һэн. Тэрээндэ 225 хүн һуралсаһан байна. Тэдэнэй олонхинь һуралсалай программые һайнаар үзэжэ, муу бэшэ теоретическэ бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Эдэнэр политһургуулинууд болон кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр томилогдохо байна.

Железнодорожно болон Пригороднэ районуудай олохон партийна организацинууд, нёдондо партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлхэдээ алдуу, дутуунуудые гаргаа һэн. Жэшээлхэдэ, партиин түүхые шудалха кружогуудта, үдэшын районно партийна һургуулинуудта теоретическэ тон бага бэлэдхэлтэй коммунистнуудые һуралсаха гэжэ хараалһан байгаа. Тэрэнһээ боложо кружогуудта ба политһургуулинуудта һурагшадай эдэбхи тон бага байгаа, тэдэнэр һуралсалай программые дүүргэжэ шадаагүй.

Мяха-консервнэ комбинадай, түмэр замай узелай, мелькомбинадай, «Кооператор-комсомолец» артелиин, городской электростанциин ба бусад зарим партийна организацинуудта нёдондо кружогуудые болон политһургуулинуудые бүридүүлхэдээ политическэ һуралсалай формые шэлэн олоходоо парторганизациин секретарьнууд ба пропагандистнуудшье олонхи коммунистнуудтай өөһэдтэйнь хөөрэлдөөгүй байгаа.

Мүнөө политһургуулинуудые болон кружогуудые бүридүүлхэдээ, партийна организацинуудай секретарьнууд ба пропагандистнууд коммунист бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, тэрэнэй эрдэмые, хаана һуралсаха дуратай байһыень хараадаа абажа, политическэ һуралсалай формые тодорхойлхо хэрэгтэй. Коммунист бүхэнэй хаана һуралсаха байһые тодорхойлһоной һүүлээр партийна гэгээрэлэй сетиие партийна эхин организациин суглаан дээрэ баталха ёһотой.

Партиин райкомууд болбол юрэнхы эрдэмээр бага коммунистнуудые юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ һургуулинуудта хабаадуулха байна.

Мүнөө үедэ хүтэлбэрилхы кадрнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэг тон ехэ удхашанартай байна. Гэбэшье, хүтэлбэрилхы кадрнуудай һуралсал городой партийна организацинуудта һулаар эмхидхэгдэдэг байгаа. Зарим коммунистнууд—хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд политһургуулинуудта гү, али кружогуудта һуралсажа, өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлдэггүй байна. Жэшээнь, ПВЗ-гэй паровозо-механическа цехын партийна организациин секретарь нүхэр Гноянкин, «Байкалгосрыб» трестые эрхилэгшэ нүхэр Степачев, «Механлит» заводой директор нүхэр Бурлов, оперо ба балетэй театрын директор нүхэр Михайловский ба бусад бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ теориие шудалдагбди гээд, бодото дээрээ политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ талаар юушье хэдэггүй байгаа. Эдэ нүхэд теоретическэ хөөрэлдөөнүүдэй болоходо, КПСС-эй XIX съездын материалнуудые ба «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн И. В. Сталинай гайхамшагта зохёолые мэдэхэгүй байһанаа харуулба.

1952—1953 оной һуралсалай жэлдэ городской партийна организацида бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ теориие шудалдаг 92 коммунистнууд индивидуальна түсэбөө дүүргээгүй.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй марксизм-ленинизм шудалха формые тодорхойлходоо, партиин райкомуудай ба парткомой секретарьнууд тэдэнэртэй хөөрэлдэхэ, тэдэнэрэй юрэнхы эрдэмые элирхэйлхэ ёһотой.

Мүнөө жэлдэ партиин райкомууд, партийна эхин организацинууд партийна, советскэ ба ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые политическэ һуралсалда хабаадуулха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые харахада комсомолецуудай политическэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Городой комсомольско организациин 950 гэшүүд хаанашье һураагүй, кружогуудта ба политһургуулинуудта һуралсаһан мянгаад комсомолецууд һуралсалай программые дүүргээгүй байшоо. Илангаяа мяха-консервын комбинадай комсомолецууд марксистско-ленинскэ теориие муугаар шудалаа. 296 комсомолецууд ба залуушуул хаанашье һуралсаагүй байгаа. Политһургуулинуудта ба кружогуудта 100 заняти таһалдаһан байха юм. ПВЗ-гэй комсомолецууд мүн лэ эмхигүйгөөр һуралсаа.

Паровозо-вагонно заводой, түмэр замай узелай, мяха-консервын комбинадай парткомуудай секретарьнууд нүхэд Хабадов, Анисов, Сущиков гэгшэд комсомольско гэгээрэлэй сетиие бүридүүлгэдэ ёһо тэдыгээр хандаһан байна бшуу. Мүнөө жэл тиимэ ябадал гаргажа болохогүй. Партийна организацинууд коммунистнуудай һуралсалай түлөө харюусадагтал адляар комсомолецуудай һуралсалай түлөө харюусаха ёһотой.

Мүнөө партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэжэ байһан үедэ партийна эхин организацинууд комсомольско гэгээрэлэй сетиие бүридүүлгэдэнь комсомольско эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ, тэрэниие хинан шалгаха ба теоретическэ талаар бэлэдхэлтэй коммунистнуудые комсомольско кружогуудай болон политһургуулинуудай пропагандистнуудаар томилхо ёһотой.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхим һайнаар бэлэдхэһэнһээ городской партийна организацида партийна пропагандын идейно-теоретическэ хэмжээнь гол түлэб дулдыдаха байна.

П. СТУЖИН, КПСС-эй Улан-Удын горкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Ажалшадай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангаха

Парти, правительство советскэ хүнүүдэй материальна болон культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Энэнь партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд болон һаяхан болоhон СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүд, мүн сесси дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Маленковой хэлэһэн үгэнүүд соо эли тодоор харагдана.

Республикын худалдаа наймаанай организацинууд ажалшадай үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүрэн хангахын тула, худалдаа наймаанай хүдэлмэриие һайжаруулжа, өөһэдынгөө дээрэ табигдаһан харюусалгата даабаринуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула бүхы хүсэеэ гаргаха уялгатай.

Һаяхан республикын Худалдаа наймаанай министерствын комисси зарим магазинууд, сельпонууд болон ОРС-нууд ажалшадые эд бараагаар хэр зэргэ хангажа байнаб гэжэ шалгажа үзэбэ.

Шалгалта хадаа худалдаа наймаанай зарим организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгата уялгануудаа үшөөл муугаар дүүргэнэ, ажалшадта шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые багаар наймаална гэжэ харуулба. Жэшээлхэдэ, Галуутайн (Бурай рудоуправлениин ОРС-ын начальнигынь нүхэр Талай) промтоварна магазин соо хүүгэдэй нарай-үбэлэй пальто, костюмууд, олон янзын халадууд ба бусад эд бараан оройдоо үгы байба. Энэ бии байһан эд бараан муугаар харуулагдана.

Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэхи магазин соо шухала хэрэгтэй олон зүйлнүүд үгы байгаа. Мүн энэ аймагай Убукунска сельпогой магазинууд соо хүн зондо ехээр хэрэглэгдэдэг эд бараан тон бага байба.

Улан-Удэ городой оптово базада дүтэ байдаг Иволгын сельпогой № 1 ба № 5 магазинуудта хүүгэдэй пальтонууд, эрэшүүлэй торгон самса, эхэнэрнүүдэй халадууд болон ажалшадта шухала хэрэгтэй бусад хубсаһан оройдоошье үгы байба. Эдэ товарнуудые ажалшад ехээр һурагшалдаг байбашье, сельпогой хүтэлбэрилэгшэд эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ хэмжээ абанагүй.

Промышленна эд бараа үргэн ассортименттэйгээр наймаалха уялгатай Улан-Удын Главунивермаг городой ба хүдөөһөө ерэһэн ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар үшөөл муугаар хангана.

ПВЗ-гэй, шэлэй заводой ОРС-нуудта, горпромторгын № 36, 14 ба Бурмонторгын № 20 магазинуудай эд бараанай ассортимент үргэдхэгдэнэгүй, складууд соонь бии байһан эд бараан магазинуудта саг соогоо гаргагдажа наймаалагданагүй.

Улан-Удэ станциин дэргэдэ промтоварна магазин мүнөө болотор нээгдээгүй байһаар.

Республикын худалдаа наймаанай зарим организацинуудта яахадаа иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, ажалшадай материальна эрилтые һайнаар хангаха гэһэн парти, правительствын даалгабарита худалдаа наймаанай зарим организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандана. Сэлэнгын, Иволгын аймпотребсоюзууд, ПВЗ-гэй, шэлэй заводой, горпромторгын ба худалдаа наймаанай бусад организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, худалдаа наймаанай сетиие үргэдхэхэ ба эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ гэжэ оролдоногүй.

Эд бараа шэлэн абаха, тэрэниие саг соонь оптово базаһаа эрижэ захиха гээшэ тон шухала. Теэд худалдаа наймаанай зарим хүтэлбэрилэгшэд энээниие тоодогүй дээрэһээ энэ шухала хэрэгые дүршэл багатай экспедиторнүүдтэ, кладовщигуудта даалгадаг байна. Гадна, ПВЗ-гэй ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэдэй тус базада эльгээһэн 1954 оной захилые хаража үзэхэдэ, эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй болон хүүгэдэй пальтонуудые захяагүй байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Гурин, Яковлев гэгшэд захил хэхэдээ ямаршье бодолгогүйгөөр, ажалшадай эрилтэнүүдые һайнаар шалгажа, тодорхойлжо үзэнгүйгөөр хэһэн байна.

Худалдаа наймаанай дээрэ дурсагдаһан организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд худалдаа наймаанай ба нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые нобшо удаанаар, яаралгүйгөөр усадхажа байна гэжэ эдэ баримтанууд эли тодоор гэршэлнэ.

Зорилго юуб гэхэдэ, дурсагдаһан хүтэлбэрилэгшэд бүхы дутагдалнуудаа ойрын сагта усадхаха, ажалшадай эрилтэнүүдые һайнаар шэнжэлхэ, тодорхойлхо, ажалшадые хэрэгтэй эд бараагаарнь гүйсэд хангаха асуудалда бүхы анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

И. Власов.

ЯРУУНЫН ЗАВОД МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

1953 оной хоёрдохи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн республикын загаһанай промышленностиин предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн байна.

Хоёрдохи кварталай дүнгүүдые гаргахада, Яруунын загаһанай заводой коллектив (директорынь нүхэр Банщиков) бүтээсэ ехэтэйгээр хэжэ, амжалта туйлаба. Тус коллектив хоёрдохи кварталай түсэбые загаһа барилгаар —128 процент, валовой продукци гаргалгаар —149 процент, загаһанай продукци үйлэдбэрилгөөр —175 процент дүүргэжэ, 5 центнер түүхэй эд алмаһан байна.

Социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараһан Яруунын загаһанай заводой коллективтэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профессиональна союзай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Үсэгэлдэр һургуулинуудта заняти эхилбэ

Гунга ЧИМИТОВ.

СЭНДЭМЭ

Сентябриин нэгэн.
Эжытэеэ сугтаа
Сэндэмэ алхалаа
һургуули тээшээ.
Ахынгаа хуушарһан
портфель гартаа
Адханхай бүхөөр:
тааараһанш гээшэнь!
Шэрэ, модоной
хоншуухан үнэртэй
Шэнэ һургуули
үүдээ нээбэ.
Басагахан гэнтэ
эжыгээ хүзүүдээд,
Баярлан, урматай
хүхюугээр энеэбэ.
Ахынгаа һургуулидаа
ошохынь хараад лэ,
Атаархадаг юм һэн
Сэндэмэ түрүүндээ.

Харин долоотой
болоходо ондоо лэ —
Хамаг хүсэлынь
бүрин бэелэгдээ.
Басаганай жаргал
билтарма дүүрэн!
Багшада мүнөө
ном заалгаха...
Эжыдээ найдуулжа
хэлэбэ эбдүүсэн:
— Эрхимээр номоо
үзэхэб заал һаа!
Эгээн түрүүнээ
һургуулиин богоһо
Энэ үдэр
Сэндэмэ алхаал.
Жэнгирхэй табиһан
хонхын абяагаар
Шэнэ, ондоо
байдал захалаал!

Түрүүшын Үдэр

Энэ үглөөгүүр сэлмэг байба. Манай городой үйлсэнүүдээр урматай согтой үхибүүд олоороо һубарилдан, һургуулинууд тээшээ яаран ошоно. Һургуули бүхэнэй үүдэн дээгүүр «Хүндэтэйгөөр уринабди» гэһэн үгэнүүд энэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргэжэ гарахаяа байһаншье үхибүүдые, анха түрүүшынхеэ һургуулиин богоһо алхажа ябаашадыешье угтан абана.

Улан-Удын № 1 һургуули. Бүри 8 часшье болоодүй байхада, үхибүүд сугларжа эхилбэ. Тус һургуулиин багшанар, ахалагша классуудай һурагшад нэгэдэхи класста орохоёо ерэгшэдые баяртай зулгыгаар хүлеэн абана. Урогуудай захалхын урда тээ тус һургуулиин директор Иван Петрович Арский һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнээр дашарамдуулан, үхибүүдые халуунаар амаршалаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Манай түрэл Коммунистическэ парти, Советскэ правительство залуу үетэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана. Сэбэр уужам классуудтай һургуулиин байшангууд, элдэб хэрэгсэлнүүдтэй һуралсалай кабинедүүд, шэнээр хэблэгдэһэн учебнигүүд, — эдэ бүгэдэ Эхэ ороноймнай бидэндэ үгэһэн бэлэгүүд мүн. Энээниин харюулхын тула эрхим һайнаар һуралсажа, Эхэ орондоо ашатай туһатай хүнүүд болохыетнай хүсэнэб.

Урок эхилбэ гэһэн дохёо үгэжэ, хонхын абяан жэнгирбэ. Хүнгэн сомороор хубсалһан хүхюутэй согтой үхибүүд класс классуудтаа оробод. Эрдэм наукын үндэһэ һууринуудые шудалха талаар эхин алхам хэгшэд—1-дэхи классай һурагшад дэбтэрнүүдээ һэхэжэ, түрүүшын зурлаа гаргаба. Бүхы классуудта һуралсалай занятинууд эмхитэй һайнаар эхилбэ.

8-дахи «Д» класста түрүүшын урогые физикын багша нүхэр Бухашеев үнгэргэжэ байна. Энэ классай һурагшад һургагшын хэлэһэн үгэ бүхэниие анхаралтайгаар шагнанад. Тэрэнэй һүүлээр өөһэдынгөө ойлгожо абаһан зүйлнүүдые дабтан хэлэнэд. Уданшьегүй забһарлалга болобо. Энэ классай һурагша Юрий Мясников бидэндэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Минии эгээн дуратай предмет физикэ юм. Зунайнгаа амаралтын үедэ тус предмедтэ хабаатай элдэб һонирхолтой номуудые, журналнуудые уншааб. Дунда һургуули дүүргээд, инженер болохо хүсэлэнтэйб.

Урогой забһарлалгын үедэ үхибүүд бүлэг бүлэгөөрөө сугларжа, хаана амарһан тухайгаа, ямар һонирхолтой зүйлнүүдые хараһан, үзэһэнөө хөөрэлдэн хүхилдэнэд. Зарим нэгэн нүхэдынь пионерскэ лагерьнуудта ошоһон, элдэб аяншалгануудта хабаадалсаһан, хүдөө нютагуудаар айлшалһан байбад. Өөһэд хоорондоо зугаалха, хөөрэлдэхэ зуураа тэдэнэр эрхим һайнаар түхеэрэгдэһэн классна комнатонуудаа, һуралсалайнгаа кабинедүүдые омогтойгоор ажаглан харанад.

Манай республикын бүхы газар нютагуудаар энэ үдэр хэдэн олон һургуулинуудай үүдэнүүд нээгдэжэ, һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ.

Эдир залуу патриодуудта —пионернүүд болон һурагшадта. эрдэм наукын үндэһэ һууринуудые шудалха талаар шэнэ, бүри ехэ амжалтануудые хүсэе.

Р. Жигжитов.

Сатирын БУЛАН

Нэгэ клуб тухай

Хүндэтэ редакци! Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой клубые харахада ехэл зүдээнэ, нюдэндэ хажар болошоо. Урда ханань газаашаа хүлхэнтэжэ һолжышонхой, үни унашаха аад, тулгануудай ашаар лэ тогтожо байна. Бухинданхай томо гахайнуудай ерээд, нюрганайнгаа зохолоо гаргахаяа тэдэ тулгануудые шүргөөгөө һаань сүйд болохол: клубшье дэлбэ һүрэн унаха, гахайнуудшье шарууһан боложо шаруулха байна. Клубай хашаа хоройгүй дээрэһээ тэрээнэй гэшхүүр дээгүүр, ханын захаар ямаад байра түхеэрэнхэй, үнэр танар болотор хоргооһолонхой. Тэдэнэй үдэшэ үглөө маараалдахые дуулахада:

Мяа-мяа: Хабарһаа нааша байралжа,
Хабатай зохидоор тааараабди.
Мяа-мяа: Хоргооһо шэбхээ дэбһэжэ,
Хохир шэрдэг түхеэрээбди.
Мяа-мяа: Клубай һарабша бидэниие
Хүйтэнһөө, халуунһаа халхална, —

гэлдэһэн шэнгеэр дуулдадаг. Жалжагы гуталтай ябахаяа хэншье эшэдэг хаям даа. Хэлтышэһэн энэ клуб жалжагы гутал шэнгеэр һанаанда орожо, хүнүүдые эшээдэг болошоо. Гансал «Манай ажал» колхозой хүтэлбэрилэгшэд лэ эшэнэгүй. Тэдэнэр клубаа клуб шэнги болгохо гэжэ зүүдэлнэшьегүй хэбэртэй агша.

Эгээ иимэһээ энэ клуб тухай Танай газетын «Сатирын буланда» бэшэжэрхихэ гэжэ шиидээд, клубые газаа талаһаань хаража, аб адляар, эгээ байһан соонь зуража эльгээбэбди. Фотоаппарадтай һаа фотозурагыень эльгээхэ байгаабди. Теэд манай зураг һанаһанһаа дээрэ боложо, байһан юумые байһан соонь харуулба. Манай эльгээһэн энэ зурагые заата заагүй гаргыт.

Тиигээ һаатнай колхозой хүтэлбэрилэгшэд одоошье эшэжэ, клубаа хүл дээрэнь гаргаха аабза.

Клубай ёһотойгоор заһагдажа, досоо газаагүй гоёогдоод, газаагуураа элдэб модо таригдажа хашаалагдаад, зосооһоонь залуушуулай хүхюун шууяанай, хуур лимбын иргуу абяанай таһархаяа болёод байхада үшөө нэгэ зураг эльгээхэбди.

Зай баяртай, хүндэтэ редакци!
М. Батоин, Б. Цыдыпов.

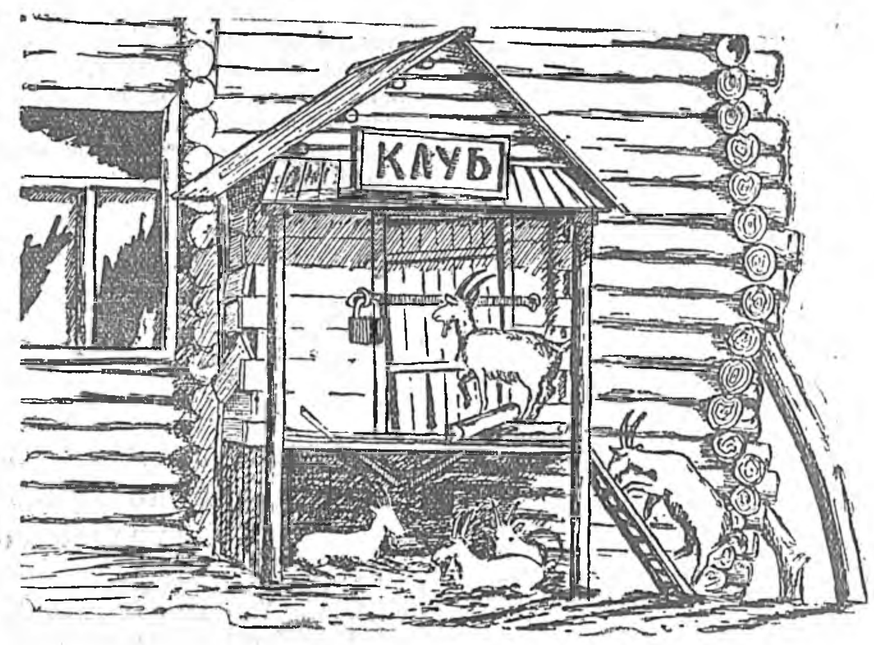

**Мяа-мяа: хабарһаа нааша байралжа,
хабатай зохидоор тааараабди...**

Селькорнуудай зурагые П. Балдаев буулган зураба.

„САТИРЫН БУЛАНДА" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хэжэнгын чайна соо"

Манай газетын августын 18-най номерой «Сатирын булан» соо иимэ гаршагтай материал толилогдоһон байгаа. Материал соо заагдаһан баримтанууд бултадаа тодороо.

Аймпотребсоюзай түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Тунжинов, чайные даагша нүхэр Эрдынеев гэгшэдэй байлсалгатайгаар тус материал КПСС-эй айкомой бюро дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэжэ, чайнын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээ абтаба. Ойрын сагта чайнын хүдэлмэриие һайжаруулжа шадаагүй һаа дурсагдагша нүхэд ажалһаа сүлөөлэгдэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

Энээн тухай Хэжэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоев манай редакцида мэдээсэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоһоор найман жэл болобо

Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоһоор мүнөөдэр найман жэл гүйсэбэ. Вьетнамай арад японско булимтарагшадта эсэргүү героическа тэмсэл соогуур өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые дайшалан абаһан байна. Үшөө 1942 ондо Индо-Хитад руу Японийн добтолон орожо байхадань, ороной хойто зүгтэ бии болоһон арадай эсэргүүсэлтын гуламтань аажамаар урда зүг тээшэ дэлгэрһэн байха юм. Булимтарагшадһаа сүлөөлэгдэһэн районууд хадаа вьетнамска арадай национально-сүлөөлэлгын хүсэ ехэтэ хүдэлөө дэлгэрүүлхэ базань боложо үгэһэн байна.

Советскэ Армиин шиидхэхы дэмжэлгээр агрессивнэ японско империализмые бута сохилго хадаа бэеэ даанхай байдалаа дайшалан абаха арга боломжые Вьетнамай арадта олгоһон шухалын шухала баримта болоно. Советскэ Союзай алдарта илалтануудаар зоригжуулагдаһан Вьетнамай арад олониитэ хадаа Ажалшадай партиин хүтэлбэри доро ябажа, 1945 оной август һара соо японско булимтарагшадта ба тэдэнэй зарсануудта—вьетнамска феодалнигнүүдтэ эсэргүүсэн зэбсэгтэ восстани эхилһэн байха юм. Августовско арадай революци илажа, эхэндээ французска колонинууд байһан Аннам, Тонкин ба Кохинхиниие составтаа оруулһан Демократическа Республикын алтан одотой улаан туг 1945 оной сентябриин 2-то Вьетнам дээгүүр һүр жабхалантайгаар намилзаба.

Колониальна богоолшолгые үгы хэһэн вьетнамска арад харагдаа үзэгдөөгүй үүсхэл эдэбхитэйгээр шэнэ демократическа гүрэнэй байгуулгада шармайн ороо һэн. Гэбэшье, уданшьегүй уласхоорондын реакци буу ба жадын хүсөөр залуу республикада добтолон ороо. Вашингтоной үргэн дэмжэлгэдэ түшэглэн французска империалистнууд дахинаа өөрынгөө колони болгохо эрмэлзэлгэтэйгээр, демократическа Вьетнамда эсэргүү агрессивнэ дайе үүдхэһэн байха юм.

Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоһоор найман жэл хадаа империалистическэ богоолшолгодо эсэргүүсэн бодоһон вьетнамска арадай героическа зэбсэгтэ тэмсэлэй найман жэл гээшэ. Энэ тэмсэлэй үедэ Вьетнамай арад өөрынгөө демократическа туйлалтануудые аршалан хамгаалхаһаа гадна, французска империалистнуудые сэрэгэй-политическэ талаараа бүрин хосоролгын туйлда хүргэһэн байха юм. Дайнай дүлэн соогуур республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд ургаһан ба хатуужаһан байна. Мүнөө вьетнамска арадай арми хадаа дайсанай ара талада дэлгэрһэн хүсэтэ партизанска хүдэлөөнтэй өөрынгөө дайшалхы ябуулгануудые нигтаар тааралдуулан ябуулдаг дайшалхы ехэ шадабаритай регулярна арми болонхой.

Индо-Хитадта французска колонизаторнуудай хахад миллион шахуу сэрэгтэй, буу зэбсэгэйнгээ талаар тэдэнэй булюу байбашье һаань, сэрэгэйнь эдэбхи Вьетнамай арадай армиин гарта бата бэхеэр оронхой. Энэ арми дайсанайнгаа хүсые бүрин доройтуулаа, булимтарагшадта удаа дараалан сохилтонуудые хэнэ. Французска колонизаторнууд Вьетнамай территориин $^{9}/_{10}$ хубиһаа дээшэ газарһаа намнагданхай, мүн оронойнь 22 миллион хүн зоной 20 миллиониинь тэдэнэй дарлалтаһаа сүлөөлэгдэнхэй. Мүнөө Урда-Хитадай далайн эрьеэр ба Трансиндокитайска түмэр замай зонодо байһан городууд лэ колонизаторнуудай хиналта доро байна.

...«Бидэнэр бүхы талануудһаа Вьетминэй хүсэнүүдээр (Вьетнамай Демократическа республикые тиигэжэ французска колонизаторнууд нэрлэдэг) хүреэлэгдэһэн багашаг гурбан хэһэг газарнуудые эзэлнэбди»—тэжэ үшөө нёдондо жэлдэ «Аннэ политикэ экономик» гэжэ французска буржуазна журнал бэшээ һэн. Теэд энэшье «багашаг хэһэг» вьетнамска газарынь булимтарагшадта эсэргүүсэнэ гэжэ тус журнал мэдэрнэ. «Нэгэ зааханшье амгалан байха район үгы—гэжэ энэ журнал гомодолтойгоор мэдүүлнэ.—Хаа хаанагүй партизанска дайн хододоо болоно».

Энэ жэлдэ французска колонизаторнууд олон дахин шэнээр диилдэбэ. Январь—февраль соо вьетнамска Арадай армиин частьнууд Ан-Хэ (Центральна Вьетнам) секторто дайсанай зургаа үлүүтэй томо гарнизонуудые бута сохиһон байна. Хожом тээшээ, арадай сэрэгүүдэй сохилтонууд доро французуудай сэрэгүүд Иен-Ви (Ханойһоо урагша) гэжэ ехээр бэхижүүлэгдэһэн пункт орхихо баатай болобо. Добтолгоёо улам дэлгэрүүлэн, Арадай арми июль соо Ми-то гэжэ (Сайгонһоо баруун-урагша) райондо үшөө найман пункт сүлөөлөө һэн.

Французска колонизаторнууд вьетнамска арадта эсэргүү дайнда гурба мянган миллиард франк хэмжээнэй туйлай ехэ мүнгэ гаргашалһан байха юм. Тэдэнэр арбаад мянган солдадуудые ба Франциин сэрэгэй бүхы училищинуудай һурган гаргадагһаа олон офицернүүдые жэл бүри гээнэ.

Хүсэгүй байһанаа мэдэрхэ баатай болоһон, Франциин зонхилхы бүлэгүүд Индо-Хитадтахи байдалаа Америкын Холбоото Штадуудай туһаламжын ашаар бэхижүүлхэ гэжэ һэдэнэ. Американска буу зэбсэгүүд ба долларнууд Вьетнамда французска сэрэгэй машинын тогтожо байһан тулганууд болоно. Американска сэрэгэй мисси французска сэрэгүүдэй байлдаануудые бодото дээрээ хүтэлбэрилдэг юм. «Юнайтед стейтс стил корпорейшн», «Калтекс айл», «Флоридо фосфат» ба бусад американска компаниинууд французуудай захиралта доро байһан Индо-Хитадай экономикодо эзэрхэнэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, «Вьетнамдахи дайн хадаа французска хүсэнүүдээр хэгдэһэн американска дайн улам бүри болоно» гэжэ французска демократическа хэблэл тэмдэглэнэ.

Индо-Хитадта французска колонизаторнуудай байгуулһан Вьетнамай ба ороной бусад районуудай марионеточнэ «правительствонуудта» американска нүлөөе үргэдхэлгэдэ Вашингтон онсо анхарал хандуулна. «Либерасьон» газетын зүб тэмдэглэлэй ёһоор, мүнөө тэдэнэр Урда Корейдэхи Ли Сын Ман шэнги тиимэ лэ американска агентнууд болоно.

Американецуудай ямаршье мэхэ гохо гаргабашье һаань, Вьетнам тушаа тэдэнэй булимтаралгын түсэбүүдэй найдабаригүй байһаниинь улам эли тодо болоно. Вьетнамай Демократическа республикын хүсэ шадалай ба илагдашагүй байһанай эшэ үндэһэниинь тэрэнэй үнэн зүб хэрэгые бүгэдэарадай дэмжэлгэ болоно. Национальна сүлөөлэлгын хүдэлөөнэй хүсэн ба далайсань тэрээндэ хабаадаһан үргэн олониитэ арадай тоо ба хэмжээгээр тодорхойлогдодогынь мэдээжэ. Энээндэ Вьетнам эли тодо жэшээ болоно. Льен-Вьет гэжэ единэ национальна фронтдо хэдэн миллион вьетнамска патриодууд—хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци, жэжэ буржуази нэгэдэнхэй. Өөрынгөө зэргэдэ 700 мянган гэшүүдтэй Вьетнамска ажалшадай парти энэ фронтын хүтэлбэрилхы хүсэниинь юм.

Вьетнамай Демократическа республикын хүсэ шадалай ба бата бэхи байһанай бусад эшэ үндэһэнүүд гэхэдэ орон доторынь бэелүүлэгдэһэн гү, али бэелүүлэгдэжэ байгаа политическэ ба экономическа гүн ехэ хубилалтанууд болоно. Демократическа конституциие бии болголго, арадай засагай органуудые, ажал тушаа демократическа хуули гаргалга, французска колонизаторнуудай ба таряашадта урбагшадай газарнуудые хубаалга — эдэ хубилалтануудай тодорхой формонууд мүн байна. Тэдэ формонууд промышленность, хүдөө ажахын, культурые хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ амжалтануудые туйлаха арга боломжо вьетнамска арадта олгобо.

Хүдэлмэришэн анги залуу республикые байгуулагшадай түрүү зэргэдэ ябана. Хүдэлмэришэдэй шэн зоригто героическа ажалай ашаар демократическа Вьетнам дайнай хүшэр хүндэ условидо фронт ба гражданска хүн зоной эрилтые бүрин хангажа шадаа.

Арадай засагай жэлнүүдэй турша соо вьетнамска деревниин шэнжэ шарай хубилаа. «Нэгэншье һөөм хаягдаһан газар байхагүй!» гэһэн ажалшадай партиин уряалда харюу болгон, республикын таряашад ургаса дээшэлүүлхын түлөө патриотическа хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Энэ жэлдэ Вьетнамай таряашад шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Тэдэнэр түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо дунда зэргээр 10 процентһээ дээшэ ургаса абаһан байха юм. Малай ба шубуудай тоо нилээд олошороо. Энээнэй ашаар арадай арми, республикын ажалшад эдеэ хоолой үшөө ехэ продуктнуудые абаха юм.

Культурын талаар республика угаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Французска колониальна журамай үедэ Вьетнамай хүн зоной 90 гаран процентынь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Хо Ши Минээр толгойлогдоһон, Вьетнамай демократическа правительство жэшээлэшэгүй богонихон болзорой турша соо урдынгаа гээгдэлнүүдые усадхаһан байна. 14 миллион вьетнамецууд — бүхы хүн зоной гурбанай хоёр хубинь — арадай засагай жэлнүүдэй туршада уншажа ба бэшэжэ һураа. Орон доторынь хүнүүдэйнь бултаараа үзэг бэшэгтэ һураһан провинцинууд үсөөн бэшэ юм.

Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн территори дээрэ уялгата эхин һуралсал бии болгогдонхой. Мүнөө Вьетнамска деревни бүхэндэ шахуу дүрбэн жэлэй һургуулинууд бии болгогдонхой. Орон доторынь түрүүшын университет нээгдэбэ, бусад дээдэ һургуулинууд байгуулагданхай, хүдөөгэй театрнууд хүдэлмэрилнэ, хэдэн арбаад газетэнүүд ба журналнууд гаргагдана. Национальна культура вьетнамска арадай үргэн олониитын культура болонхой.

Сүлөөдэ дуратай Вьетнамай арад өөрынгөө демократическа республикын найман жэлэй ойе эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые бүрин хамгаалхаар эрид шанга шиидэнгеэр тэмдэглэжэ байна.

В. Харьков.

Албанида советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин ерэлгэ тушаа

ТИРАНА, августын 30. (ТАСС). Албано-советскэ хани барисаанай һарада хабаадахын тула Албани ерэһэн советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд промышленна предприятинуудта, ороной научна ба культурна эмхи зургаануудта ошоно, гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагшадтай, медицинскэ эмхи зургаануудай, гэгээрэлэй, искусствын, литературын түлөөлэгшэдтэй уулзана.

Уранзохёолшо В. Кожевников албанска уранзохёолшодой союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй, уранзурааша Ф. Решетников—культурын ба искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэдтэй, СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент Ф. Талызин—элүүрые хамгаалгын министр Мегар Штюлла гэгшэтэй ба Албаниин столицын врачуудтай, «Трехгорная мануфактура» комбинадай ээрэгшэдэй бригадир Д. Смирнова — промышленностиин ба барилгын министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба. Д. Смирнова Сталинай нэрэмжэтэ текстильнэ комбинадта тэрэшэлэн ошобо. Композитор С. Туликов албанска композиторнуудтай ба хүгжэмшэдтэй уулзаба.

Эдэ уулзалганууд үнэн зүрхэнэй, хани барисаата оршон байдалда үнгэрнэ. Делегациин гэшүүд үйлэдбэриин, наукын ба культурын асуудалнуудаар албанска нүхэдтөө ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Чехословацко-советскэ хани барисаанда зорюулагдаһан митинг

ПРАГА, августын 31. (ТАСС). Чехословацко-советскэ хани барисаанда зорюулагдаһан олон мянган ажалшадай митинг августын 30-да Брно городто болобо.

Митинг дээрэ юстициин министр Стефан Райс ба Чехословакидахи ВОКС-ын түлөөлэгшэ И. Рябов гэгшэд үгэ хэлэбэ. Митинг хадаа Советскэ Союзда Брногой ажалшадай инаглан дурладаг байһанай хүсэн түгэлдэр демонстраци болоо.

Гарри Поллит Нельсондо гаргагдаһан приговортэ эсэргүү протест мэдүүлбэ

ЛОНДОН, августын 31. (ТАСС). Великобританиин компартиин политическэ комитедэй шиидхэбэритэй зохилдуулан, компартиин генеральна секретарь Гарри Поллит Баруун Пенсильванидахи компартиин организациин, түрүүлэгшэ байһан Стив Нельсондо гаргагдаһан зэрлиг шанга приговортэ эсэргүү протестые Лондондохи американска посолдо эльгээбэ. Поллит ингэжэ бэшэнэ: Элитэ ехэ американец Нельсониие мүрдэлгэдэ ба түрмэдэ хааһан ябаалда эсэргүү протест мэдүүлхэдээ, Англиин угаа олон демократуудай hаналые мэдүүлнэбди. Фашизмда эсэргүү, демократиин түлөө тэрэнэй олон жэлэй тэмсэл ба Испанида интернациональна бригадада тэрэнэй хабаадалгань бүхы дэлхэйн нэн бодолто хүнүүдые баярлуулаа, эрэнхие хүндэтэй болгоо».

Швейцаридахи шатарай турнир

НЕЙХАУЗЕН, августын 30. (ТАСС). Дэлхэйн чемпион М. Ботвиннигтай матч хэхэеэ хүсэгшэдэй шатарай турнирай нэгэдэхи турай бүхы 7 парти имагта шанга тэмсэлээр үнгэрөө.

Голландска гроссмейстер Эйве советскэ гроссмейстер Котовые шүүгээ.

Найдорф—Решевский гэгшэд тэнсэбэ. Советскэ гроссмейстернүүд Авербах Смыслов гэгшэд наадаад, тэнсэбэ. 4 парти хойшолуулагдаа.

Үглөөдэр хоёрдохи тур боложо, Котов—Штальберг, Геллер—Эйве, Смыслов—Сабо, Керес—Авербах, Решевский—Петросян, Бронштейн—Найдорф, Глигорич—Тайманов гэгшэд наадаха байна.

***

НЕЙХАУЗЕН, августын 31. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү хүүри эзэлхые хүсэгшэдэй турнирай хоёрдохи турта 5 парти дүүрээ. Геллер Эйветэй наадаад, шүүгдэбэ. Керес Авербахта шүүгдээ.

Смыслов—Сабо, Бронштейн — Найдорф, Глигорич—Тайманов гэгшэд һонирхолтойгоор наадаһанай һүүлээр тэнсэбэ. Штельберг—Котов, Петросян—Решевский гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

Дүүрээгүй партинуудые үглөөдэр наадажа дүүргэхэ байна.

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс дээрэ

ВАРШАВА, августын 31. (ТАСС). Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс хүдэлмэреэ мүнөөдэр үргэлжэлүүлбэ. Үглөөнэй заседани дээрэ Камбоджын делегат Хи Ким Ан түрүүшээр үгэ хэлэбэ.

Французска колонизаторнуудай эзэрхэлгын 90 жэлэй турша дотор орон соо гансахан дунда һургуули, нэгэ техническэ ба эхэнэрнүүдэй дунда нэгэ һургуули байгуулагдаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Ороной 5 миллион хүнүүдэй табанай дүрбэн хубинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй юм. Оратор хадаа Камбоджын прогрессивнэ хүнүүдые шэрүүн шангаар мүрдэдэг тухай хэлэбэ.

Камбоджын дотоодын хэрэгүүдтэ американска империалистнуудай хамаархалга тухай хэлэхэ зуураа, оратор энэ оронииe империалистическэ хүсэнүүдэй агрессиин база болохо гэһэн империалистнуудай эрмэлзэлгэ тухай зэбүүрхэн хэлэбэ. Манай залуушуулай эрхим бүхы хубинь өөрынгөө эхэ оронииe сүлөөлхын түлөө тэмсэхын тула партизанууд болоно гэжэ хэлэбэ.

Конгресс дээрэ адаглагша болон байлсаһан Тунисай студентнүүдэй түлөөлэгшэ хадаа Туниста французска колонизаторнуудай тогтооһон колониальна зэрлиг ёһо журам тухай хэлэбэ. 1938 ондо тэдэнэй бии болгоһон сэрэгэй байдал орон дотор мүнөө хүрэтэр байһаар. Террор, мүрдэлгэ хэжэ, национальна хэрэлдээ үүдхэжэ, колонизаторнууд тунисска арадай сүлөөлгын хүдэлөө дарахые оролдоно. Тунисска олон зуугаад студентнүүд түрмэдэ хаагданхай. Тунисска арадай бүхы патриотическа хүсэнүүд богоолшодто ба национальна культурые дарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдэнэ.

Германска демократическа Республикын студентнүүдэй түлөөлэгшэ Зепп Ремиш конгресс дээрэ зүрхэ доһолгомо үгэ хэлэбэ.

— Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэн сагһаа хойшо 8 жэл үнгэрөө, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Гэбэшье, Германитай эбэй договор үшөө баталагдаагүй, манай эхэ орон хоёр хуби боложо хубаагданхай хэбээрээ байна. Европодо эб найрамдалай шухала фактор болохо гү, али шэнэ дайнай аюултай гуламта болохо гэһэн хүгжэлтын хоёр зам Германиин үмэнэ байна. Гэбэшье, фашистска сэрэгүүдтэ добтологдожо үзэһэн хүршэнэршье, немецкэ арадшье дай хүсэнэгүй. Өөрынгөө һуралсал, ажал, ерээдүйе эб найрамдалтай холбогшо немецкэ студентнүүд дай хүсэнэгүй.

— Франциин, Великобританиин ба США-гэй правительствонуудта СССР-эй правительствын эльгээһэн һүүлшын ното, мүн СССР-эй правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин хоорондо Москвада болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүд германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зам дээрэхи шухала алхам болоно, — гэжэ оратор тэмдэглэбэ.

Единэ, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулха хэрэгтэ туһалһанайнь түлөө манай советскэ ханинарта, мүн бусад оронуудай ханинарта үнэн зүрхэнэйнгөө баясхалан германска студентнүүдэй үмэнэһөө хүргэхые хүсэнэб гэжэ оратор хэлэбэ.

Конгресс хадаа Монгол Арадай Республикын студентнүүдэй түлөөлэгшэ Аварзидын хэлэһэн үгые ехэ анхаралтайгаар шагнаба. 32 жэлэй урда тээ манай орон нэлэнхы дээрээ үзэг бэшэг мэдэхэгүй орон байгаа. Феодалнуудай үхибүүдэй һуралсадаг гансахан һургуули орон доторнай байһан юм. Мүнөө манай орондо эхин болон дунда һургуулинууд, арбаад техникумүүд ба дээдэ һургуулинууд бии болоо. Улан-Батортахи маршал Чойбалсанай нэрэмжэтэ гүрэнэй университет жэл бүри олон зуугаад залуу мэргэжэлтэдые гүрэндөө үгэнэ. Студентнүүдэй 40 процентнь басагад юм. Монголой студентнүүд эб найрамдалые эрэлхэг батаар сахин хамгаална гэжэ оратор хэлэбэ.

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессто хабаадагшадай хүндэлэлдэ уулзалга Польшын гүрэнэй советдэ болобо

ВАРШАВА, августын 31. (ТАСС). Үсэгэлдэр Польско Арадай Республикын гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессто хабаадагшадай хүндэлэлдэ ехэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ гүрэнэй соведэй гэшүүд, правительствын гэшүүд, Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин политбюрогой гэшүүд, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, наукын ба культурын элитэ ажал-ябуулагшад, мүн студентнүүдэй Уласхоорондын союзай (МСС) президент Бернард Береану, МСС-эй генеральна секретарь Джованни Берлингуэр, демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин президент Бруно Бернини, студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаһан студентнүүдэй организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба гэшүүд байлсаба. Уулзалга хани барисаата оршон байдалда боложо үнгэрөө.

Уласхоорондын Лейпцигскэ ярмарка нээгдэбэ

ЛЕЙПЦИГ, августын 30. (ТАСС). Заншал болоһон уласхоорондын ярмарка мүнөөдэр Лейпцигтэ баярай оршон байдалда нээгдээ.

Ярмаркын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, Лейпцигэй городской драматическа театр соо баярай суглаан боложо, Германска Демократическа Республикын Арадай палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман, премьер-министр Отто Гротеволь түрүүтэй правительствын гэшүүд, СССР-эй Худалдаа наймаанай палатын түрүүлэгшэ М. В. Нестеров түрүүтэй советскэ делегаци, арадай демократиин оронуудай делегацинуудай гэшүүд, Хитадай Арадай Республикын делегаци байлсаба.

Германидахи СССР-эй верховно комиссар посол В. С. Семенов, Германидахи СССР-эй верховно комиссарай орлогшо П. Ф. Юдин, верховно комиссарай хэдэн харюусалгата сотруднигууд, Германска Демократическа Республикын Правительствын дэргэдэ байхаар түлөөлэгдэһэн дипломатическа миссинүүдэй толгойлогшонор ба түлөөлэгшэд, ГДР-эй демократическа партинуудай болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин эдэбхитэд ба түрүүшүүл, культурын ажал-ябуулагшад суглаан дээрэ байлсаба. Баруун Германиһаа ерэһэн айлшад, лейпцигскэ ярмаркада хабаадагша капиталистическэ оронуудай худалдаа наймаанай түлөөлэгшэд тэрэшэлэн байлсаба.

Премьер-министр Отто Гротеволь суглараагшадай үмэнэ үгэ хэлэбэ.

О. Гротеволь хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха ба батадхаха хэрэгтэ уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөлгын угаа ехэ удхашанартай байһые тэмдэглэбэ. Германска Демократическа Республикын правительство өөрынгөө гадаадын худалдаа наймаанай холбоо үргэдхэхые эрмэлзэнэ, бэе бэеэ хүндэлэлгын, тэгшэ эрхын ба национальна бэеэ даанхай байдалай принципүүд дээрэ худалдаа наймаанай харилсаанууд үндэһэлэгдэһэн байгаа һаа, ГДР эб найрамдалай ба демократиин лагериин оронуудай болон бүхы бусад оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаануудта холбоо байгуулагша ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха юм гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ГДР-эй правительственна делегациин ба Советскэ правительствын хоорондо һая болоһон хэлсээнүүд тухай тогтон хэлэхэ зуураа, премьер-министр хадаа ГДР-эй экономикые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ, единэ, бэеэ даанхай, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиие түргэнөөр байгуулхын түлөө, Германитай эбэй договор баталхын түлөө бүхы немецкэ арадай национальна тэмсэлдэ Москвада туйлагдаһан дүнгүүдэй угаа ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэбэ.

Лейпцигскэ ярмарка хадаа германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зорилгоор ниитэгерманска хэлсээ туйлаха хэрэгтэ ехэ удхашанартай байха юм гэжэ Отто Гротеволь үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшад Гротеволиин хэлэһэн үгые ехэ анхаралтайгаар сонособо. ГДР-эй президент Вильгельм Пикын амаршалгые премьер-министр уншаба, энэнь халуун альгаташалгаар угтагдаа.

Тэрэнэй һүүлээр ярмаркын нээлгэдэ ерэһэн хүндэтэ айлшад выставкын павильонуудые хараба.

Советскэ Союзай павильон дотор премьер-министр Отто Гротеволь харагшадай тэмдэглэлэй дэбтэр соо бэшэг үлөөбэ. СССР-тэхи коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ зорюулагдаһан советскэ хүнүүдэй научна ба техническэ элитэ ехэ туйлалтанууд эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада зорюулагдана гэжэ тэрэ бэшэбэ.

Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй пленум дээрэ Ким Ир Сен үгэ хэлэбэ

ПХЕНЬЯН, августын 31. (ТАСС). Энэ һарын эхеэр болоһон Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй зургаадахи пленум дээрэ нүхэр Ким Ир Сенэй хэлэһэн түгэсхэлэй үгэ Корейн центральна газетэнүүдтэ толилогдобо.

Ким Ир Сен хадаа корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зам дээрэхи түрүүшын алхам болоһон эблэрэлгые баталһанай һүүлээр тохёолдоһон байдал тухай, оронииe нэгэдүүлхэ талаар табигдаһан зорилгонууд тухай тогтон хэлэбэ.

Ороной ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ асуудалнууд тухай хэлэхэ зуураа, Ким Ир Сен энэ талаар табигдаһан зорилгонуудые тодорхойгоор тайлбарилба. Бүхы ресурснуудые элсүүлхэ, хүдэлмэриин хүсые үрэ ехэтэйгээр ашаглаха, ажалай процессүүдые механизацилха, гүрэнэй зөөри үрихэ ябадалтай эсэргүү тэмсэхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй эрдэм болбосорол дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын асуудалнууд тухай тогтон хэлэбэ. Ким Ир Сен арадай үргэн хэрэглэлэй товарнуудые ехээр үйлэдбэрилхын тула хүнгэн промышленностиие түргөөр хүгжөөхэ шухала байһаниие тэмдэглэбэ.

Американска тала Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээе дахин эбдэбэ

ПЕКИН, августын 31. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр американска тала августын 29-дэ эблэрэлгэ тухай хэлсээе тэрэнэй сэрэгэй персоналай дахин эбдэһэн тухай мэдээсэл абаба. Корейско-хитадай тала тус инцидентые хамтадаа мүрдэхэ эрилтэ табиһан байна.

Американска талын персоналай 4 хүнтэй хамта транспортёроор ябаһан лисынмановска армиин младша лейтенант Мун Кюн Дук августын 29-нэй үдэрэй 2 часта Канчжоной дэргэдэ зүүн эрьеые зубшаһан тодо тэмдэг табяатай сэрэгэй демаркационно линиие дабажа, корейско-хитадай талын демилитаризованно зонодо ороһон байна. Американска талын гражданска полици энэ дабалгые хаража байһан болобошье, тэдэниие зогсоогоогүй.

Демаркационно линиие дабажа 400 метр үлүүтэй холо ороод ябахадаа, тэдэнэр корейско-хитадай талын гражданска полицияар баригдаһан байна.

Гражданска полициһаа мэдээсэл абаһанайнгаа һүүлээр, полковнигууд Ким Ту Хон, Ли Ян, адаглагшадай 10-дахи холимол бүлэгэй корейско-хитадай гэшүүд инцидентын болоһон газарта дары ошожо, мүрдэлгэ хэбэ. Тэдэнэй мүрдэлгын дүнгүүд эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай талын главна гэшүүндэ мэдээсэгдээ.

Американска сэрэгэй „мэргэжэлтэд“ индонезийскэ армида алба хэнэ

ГААГА, августын 29. (ТАСС). «Де ваархейд» газетэ августын 27-до Антара гэжэ индонезийскэ агентствын мэдээсэл дамжуулба. Тэрэнэй ёһоор, американска сэрэгэй мэргэжэлтэд «советнигууд» боложо индонезийскэ армида алба хэхээр абтаа гэжэ Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлнэ. Американска армиин штабай начальник Лоутон Коллинс энэ мэдээсэлые «Юнайтед стейтс Ньюс энд Уорлд Рипорт» журналда гэршэлбэ. Американска сэрэгэй мэргэжэлтэд «энгын хүнүүд» хэбэртэйгээр албанда абтаа гэжэ Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд Антара агентствода мэдээсэбэ. Индонезидэ американска сэрэгэй «тусхай» миссиин байһаниие арсаба. Гэбэшье, индонезийскэ правительствын хэдэн гэшүүд энэ мэдээсэлдэ дурагүйтэнэ.

Генерал Лоутон Коллинсын мэдүүлгэтэй дашарамдуулан, гадаадын хэрэгүүдые эрхилһэн парламентска комисси Индонезидэ американска сэрэгэй миссиие байлгаха тухай хэлсээн американска правительствотай баталагдаа гү гэжэ правительствоһаа мэдэжэ абахые хүсэнэ.

Ирандахи байдал тушаа

ТЕГЕРАН, августын 30. (ТАСС). «Арадай партиин гэшүүдые арестовалжа үргэлжэлһөөр, тэдэнэй дундаһаа үдэр бүри 100 шахуу хүн Багершахын түрмэдэ эльгээгдэнэ» гэжэ «Донья» газетэ бэшэнэ. Газетын хэлэһэнэй ёһоор, августын 29 хүрэтэр энэ партиин хэдэн мянган гэшүүд арестовалагдаа.

Жэмэстэ сад

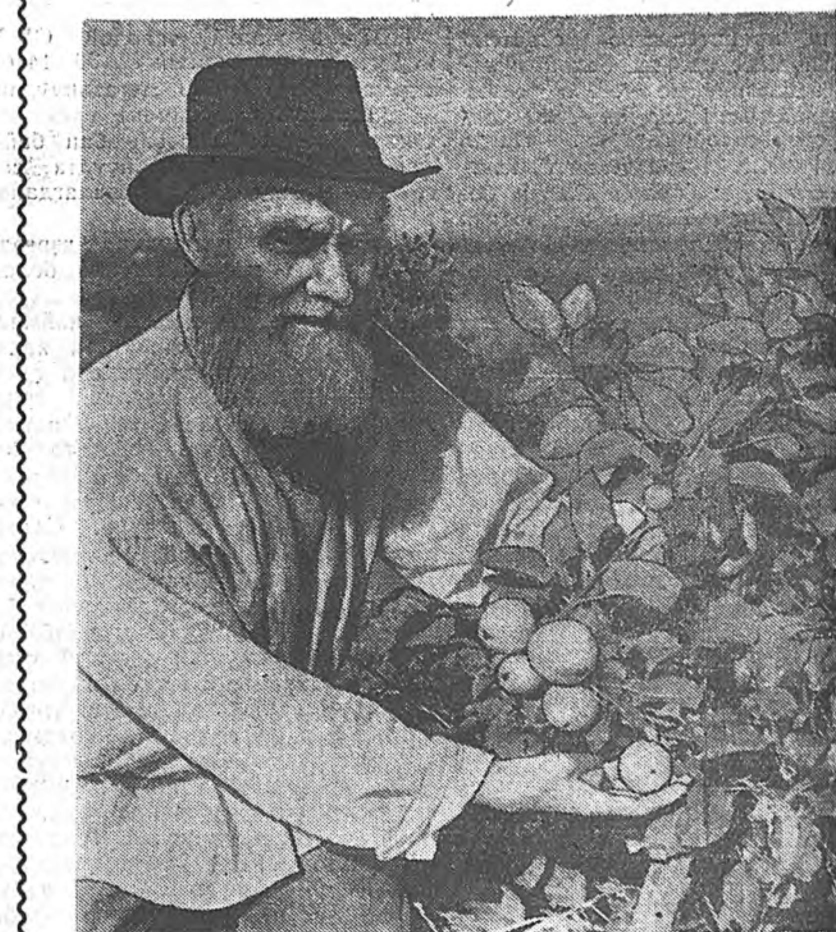

Колхозно тосхоной захада, голой баруун эрье дээрэ холын ойһоо үргэлжэлһэн шэнгеэр артелиин жэмэстэ сад баглайн харагдана. Дүтэлхэ бүри модоной һалаа мүшэрнүүд сасагтан, жэмэсээр монсогтон шүрэ, хуба шэнгеэр улайрна, шарална.

Сад худар ороһон нариихан зүргэ харгыгаар дам саашаа ябахадамнай модоной мүшэрэй һаршаганаха, хүдэлхэ абяан дуулдаба — тэндэ садовод...

Олон жэлдэ оролдожо ургуулһан хүдэлмэриингөө үрые харахадаа тэрэ ээлэнгүй баярлана. Томо жэмэсүүдые баруун гарайнгаа альган дээрэ табижа, лаблан харахадаа «үрэгүй хүдэлмэри» гэжэ хэлсэгдэдэг байһан хуушанай гээгдэнги һаналые илаба гээшэб гэжэ һанан тэрэнэй досоо омог түрэнэ.

Дэлхэйн дэлхэй болоһоор, хүнэй хүн болоһоор манай эндэ, Забайкальеда ургаагүй байһан дулаан газарай жэмэсүүд республикымнай колхозуудай сад соогуур үрэжүүлэгдэнэ. Энэ хадаа уларилые шэнэдхэн байгуулагша И. В. Мичуринай заабариие бэелүүлһэнэй ашаар туйлагдаа.

Мухаршэбэрэй аймагай Ново-Заганай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хоёр садтай. Колхозой садовод Фрал Викулович Филатов энэ жэлдэ садайнгаа нэгэн соо томо үрэтэй яблока анха түрүүшынхеэ ургуулба. Энэ колхозой сад соо ранеткэ, крыжовник, зэдэгэнэ, шасаргана, вишни болон бусад жэмэсүүд үрэжүүлэгдэнэ.

1953 ондо тус колхозой сад 6 үлүүтэй гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Мүнөө зэдэгэнын үрэ хүряажа, 5 центнер жэмэс абаад байна. Тиигээд бусад жэмэсүүдэйнь үрэ үшөө хүряагдаагүй.

Садовод Филатов 66 наһатай. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын мастернуудые бэлэдхэхэ агротехническэ 3 жэлэй курсада һуралсахадаа һайн сэгнэлтэ абаһан байна. Тэрэ хадаа эрхим ажалайнгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

— Энэ ехэ үнэтэ хэрэгые — садай ажал хүгжөөгты, — гэжэ маниие үдэшэхэдөө тэрэ үбгэн захяа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинай нэрэмжэтэ колхозой садовод Ф. В. Филатов.

Н. Цыбеновэй текст,
С. Марковай фото.

Үндэр наһатай үбгэнэй эдэбхи

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүд соо манай ороной ажалшан арадай ажана байдалые улам һайжаруулхын түлөө ехэхэн анхарал хандуулагдана. Эдэ шиидхэбэринүүдые болзор соонь бэелүүлхын тула арадай ажахын һалбари бүхэндэ хүдэлмэрилжэ байгаа хүн бүхэн ажалайнгаа эршые улам шангадхаха зорилготой. Иволгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн 69 наһатай Никифор Андреевич Курбатов хэды үндэр наһатай болобошье, парти ба правительствын эсэгэ ёһоной анхаралда харюу болгон үбһэ хуряаха хүдэлмэридэ колхоздоо туһална.

Нүхэр Курбатов үбгэд, хүгшэдэй тусхай бригада бүридхөөд, 27 гектар талмай сабшажа, 150 центнер һайн шанартай үбһэ сомобо.

Тус бригадынхид үшөө 40 гектар сабшаха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

Р. Тапхаров.

Түрүү дүй дүршэл хэрэглэнэ

СССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын мяха ба һүнэй промышленностиин главна управлени Москвагай мяханай комбинадай түрүү дүй дүршэлые дамжуулха зорилгоор тус комбинадай стахановец нүхэр Королевые Улан-Удын мяханай комбинадта эльгээһэн байна.

Нүхэр Королев хониной үбсүүнэй мяхые яһанһаань түргэнөөр шулаха түрүү дүй дүршэлые манай комбинадай хүдэлмэришэдтэ дамжуулба.

Мүнөө комбинадай түрүү обвальщигууд нүхэд Павлуцкий, Дудукова, Евсюкова, Фёдорова, Брянская, Перевалова ба бусад москвагайхидай түрүү дүй дүршэлые түргэнөөр шудалаад, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг болобо.

Жэшээлхэдэ, стахановецууд нүхэд Алексеев, Лозинский гэгшэд халаанайнгаа даалгабари 260 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

—Нүхэр Королевой метод мяхан яһанһаа ехэ түргэн шулададаг ба хабһануудайнь хоорондохи мяхан сүм абтадаг байна, гэжэ Улан-Удын мяханай комбинадай обвальщигууд хөөрэнэ.

Тус комбинадта энэ шэнэ метод үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, энэнэй ашаар ажалай бүтээсэ эрид дээшэлбэ.

Н. Святогоров.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00615. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.